

DOLENSKI I

glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 8 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni baniki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Štev. 25 (379)

Leto VIII

NOVO MESTO, 19. JUNIJA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 86. Pošt. pred. Novo mesto 23. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Ciasopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalca« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Tvelev

Razpis nagradnega natečaja

V počastitev 4. julija — Dneva borca, in 22. julija — Dneva vstaje slovenskega ljudstva, razpisujeta okrajni odbor zveze borcev NOV Slovenije in Novo mesto in uredništvo Dolenjskega lista

NAGRADNI NATEČAJ ZA SLIKANICO IZ PARTIZANSKEGA ŽIVLJENJA

Slukanica naj obdeli poljubno motiv iz življenja borbe in zmag katerekoli epoke narodnoosvobodilne vojne, terenskih začetnikov in aktivistov oziroma ilegalnega dela aktivistov KPS oz. OF, zajema pa naj področje Dolenjske. Obsegati mora besedilo za najmanj 100, največ pa za 150 slikovnih enot običajne slukanice. Izbrati motivov, področja, brigad, zalednega oz. ilegalnega dela je prepuščen avtorjevi zamisli, slukanica pa mora biti napisana tako, da bo prikazala vso vseščino in pomen oborožene vstaje naših narodov proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Avtor naj upošteva, da je slukanica namenjena predvsem mlademu rodu, ki spoznava narodnoosvobodilni boj iz pripovedovanja staršev. Šole in okolice, v kateri živi. Za tri najboljše slukanice, ki jih bo ocenila posebna komisija, so pripravljene nagrade:

50.000, 40.000 in 30.000 din.

Razen tega pa bo uredništvo Dolenjskega lista izplačalo avtorju običajni honorar in, če bo potrebno, poskrbelo tudi za ilustratorja slukanice. Okrajni odbor ZB Novo mesto in Dolenjski list si pridržujeta pravico odkupa tudi nenagrajenih slukanic.

Rokopis slukanice v dveh natispljenih izvodih je treba poslati uredništvu Dolenjskega lista najpozneje do 19. septembra 1957.

Podrobnejše informacije lahko dobe zainteresirani v uredništvu Dolenjskega lista.

Britanski ministrski predsednik Macmillan je po dolgem času odgovoril na pismo sovjetskega premierja Bulganina. V pismu ni omenil, kdaj misli vrniti obisk sovjetskemu voditelju, pa je veliko pozornost posvetil razorožitvi.

Notranjepolitični tedenski pregled Naloga številka ena: izkoristiti vse kapacitete

Včeraj je začela Ljudska skupščina razpravljati o perspektivnem načrtu za razvoj industrije, medtem ko je pred časom razpravljala o kmetijstvu. O doseženih uspehih in perspektivah, t. j. o bodočih nalogah v industriji, je govoril zvezni sekretar za industrijo.

Naloga številka ena, bi lahko rekli, je izkoriščanje vseh razpoložljivih kapacitet. O tej stvari zadnji čas mnogo govorimo in ne brez razloga. Če bi izkoristili vse stroje, vse tovarniške naprave, skratka: vse kapacitete, kot pravimo bolj učeno, bi lahko povečali industrijsko proizvodnjo za okoli 30%. To pa je za nas ogromna pomena, kajti za tako povečanje proizvodnje ne bi bil potreben niti dinar za nakup novih strojev in gradnjo novih industrijskih delavnic ter velikih dvoran. Več denarja bi rabili le za večjo količino surovin, t. j. bombaža, volne, jekla itd., kar vse bi ob povečani proizvodnji predelali v končne izdelke. Če bi uspeli doseči tako povečanje proizvodnje, bi brez novih investicij povečali vrednost izdelane blaga za desetine in desetine milijard dinarjev.

Toda to bi bil lahko račun brez krčmarja, če ne bi vzgajali tudi potrebno število novih kadrov, ki bodo sposobni naprave, ki jih že imamo, zares dobro izkoristiti. Trenutno nam manjka najmanj 1.700 inženirjev in okrog 2.300 tehnikov. Pa tudi število učencev v gospodarstvu ni naraščalo vzporedno z naglim razvojem naše industrije. V perspektivnem planu so številke, ki trde, da bi rabili v prihodnjih petih letih 47.000 visoko-

kvalificiranih in celo 135.000 novih kvalificiranih delavcev. Če bi bil sistem vzgoje tak kot je sedaj, menimo tako raztegnjen in premalo usmerjen na določeno specializacijo do teh kadrov zlepa ne bi prišli.

Razumljivo, da se perspektivni načrt za razvoj industrije naslanja na ugotovitve o izkoriščenosti kapacitet. Z drugo besedo: v tisto industrijo, kjer so kapacitete najmanj izkoriščene, prav gotovo ne bomo vlagali novih sredstev. Sem spada zlasti nekatera predelovalna industrija: n. pr. tovarne, ki izdelujejo stroje in podobno. Po drugi strani pa imamo industrijo, kjer so kapacitete že sedaj izkoriščene 100% in prav tja bomo vlagali nova sredstva. Tako so hidro- in termoelektrarne izkoriščene 100% in zato bomo zgradili v prihodnjih petih letih osem novih, med njimi tudi nekaj zelo velikih, hidroelektrarn. Od tega bomo v Sloveniji zgradili še eno novo hidrocentralo na Dravi, prav tako pa bomo do kraja kontrolirali vse agregate v termoelektrarni Šoštanj. Izkoriščanje vodne energije je v naši državi še neomejeno, saj izkoriščamo šele 5% vseh vodnih sil, medtem ko bo čez 5 let izkoriščenih šele 10% teh moči. Takrat se bo proizvodnja električne energije podsetorila v primerjavi z letom 1940!

Prav tako bomo morali vlagati nova sredstva tudi v premogovnike, vendar ne toliko v fiste, ki kopljejo lignit, ker imamo tega že skoraj dovolj. Razširiti bomo morali proizvodnjo predvsem v tistih premogovnikih, kjer kopljejo premog, ki bi ga

lahko izkoristili za izdelovanje koksa. Še vedno moramo upoštevati velike količine dragega koksa, čeprav imamo doma dve tovarni, ki bi ga lahko izdelali precej več kot doslej.

Prav ocena, kako so izkoriščene naprave in stroji, bo omogočila veliko boljše načrtovanje bodočih investicij. Lažja bo odločitev, v katero panogo bomo vložili več in v katero manj. No, to je omogočil tudi doseženi razvoj, kajti težko je bilo načrtovati, ko tovarni skoraj ni bilo, medtem ko so danes take ocene možne.

Mimo tega bomo morali vlagati sredstva tudi v tiste panoge industrije, ki se najbolj uspešno vključujejo v svetovno gospodarstvo. Pri nas je precej industrijskih panog, ki imajo lepe izgledje za izvoz. Tem tovarnam bomo morali dati toliko sredstev, da se usposobijo za konkurenčen boj na tujih tržiščih. Povsem prav in razumljivo, da je to vključeno v perspektivni načrt, kajti od izvoza je odvisen tudi večji uvoz surovin za predelavo in blaga za široko potrošnjo. In končno, rekli bi lahko tretjič: večja denarna sredstva bomo v prihodnje vlagali tudi v manjšo predelovalno industrijo, ki bo izdelala več gospodinskih pripomočkov, več izdelkov iz plastičnih mas, cemenih prometnih sredstev itd., itd. Doslej smo gradili predvsem velike tovarne. Še dve leti pred zadnjo vojno je bilo pri nas zaposlenih v vsakem podjetju povprečno 70 delavcev in nameščencev. Leta 1955 pa je bilo v vsaki tovarni že povprečno 280 ljudi. Pomeni, da smo gradili le velike tovarne, kar sicer ni napaka, ker le-te dajejo v glavnem materiale za predelavo. Prav zato pa, ker imamo že velike količine tega blaga, moramo zgraditi več predelovalnih obratov.

Plan predvideva, da se bo naša industrija v prihodnjih letih razvijala približno tako naplo kot do sedaj. Vsako leto naj bi se povečala proizvodnja za okoli 11%.

Kongres gospodarjev

Od 25. do 27. junija bo v Beogradu prvi Kongres delavskih svetov — pomemben in edinstven dogodek, katerega vloga bo ostala v zgodovini socialistične Jugoslavije, kot v zgodovini delavskega razreda vsega sveta, za vedno na vidnem mestu. Že več kot sto let je stara ideja revolucionarnega delavskega gibanja »TOVARNE DELAVCEM«. Boj za njeno uresničenje je šel v preteklih desetletjih skozi različna obdobja in je imel raznovrstne oblike. Ta ideja pa živi od socialistov-utopistov dalje, o njej sta govorila in pisala Marx in Engels; živa je bila v sanjah revolucionarjev 1848. leta, živeča je v pripravljani L. Internacionalne, Pariške komune in v pojavih med prvo svetovno vojno; svetlo zablistela v genialnem delu in življenju Lenina in v Oktobrski revoluciji, imela je svoj prostor v odmevu Oktobra v raznih evropskih državah, v španski državljanski vojni, v živahnih gibanjih povojnega obdobja, v gospodarsko razvitih in nerazvitih deželah — živeča je vse do resnične predaje podjetij v upravljanje proizvajalcev v Jugoslaviji in se uresničila tudi v nedavnih dogodkih na Poljskem in Madžarskem, kjer so bili prav tako ustvarjeni delavski sveti.

»Ta ideja je dozorevala v naših težavah.« Je letos pred svojim rojstnim dnem delal med ostalim tov. maršal Tito urednik Politika.

»Toda smo bili v izolaciji. Imeli smo težave, tako na vasi kot v mestu. V tovarnah je bila nizka delovna storilnost. Sicer pa veste, kakšno je bilo stanje. Razpoloženje ni bilo ravno veselo, razen tega pa smo se je zeli spriti raznih pojavov razsipanja in nepravilnega gospodarjenja in podjetij. Teda smo videli, da osrednja kontrola od zgoraj, sprehajanje uradnikov od časa do časa po tovarnah ter diriganje od zgoraj ni bilo dobro. Vsak dan so prihajala poročila iz posameznih tovarn, koliko je časa narejenega. Ključno je bilo težko in tudi nam drugim. Nemogoče je to stvar centralno upravljati. Razmišljali smo, na kakšen način bi to vprašanje rešili — kaj je tu

nápak, kajti delavci so to občutili, kot da delajo za najemniško plačo in nič več. Odločili smo se, da na nek način spremenimo ta sistem in smo prišli do tega, da je treba ustanoviti delavske svete. Teda sem pripravil referat o delavskih svetih, Kiderič pa je pripravil svojega.

Razumljivo je, da bi danes nekatere stvari morda dopolnili. Takrat je bila to prva shema, kaj morajo predstavljati naši delavski sveti in to bi danes dopolnili tako, da bi ne bilo takih zmot, kot so bile takrat, ko so nekateri delavci mislili, da je tovarna njihova osebna lastnina, ki jo lahko celo prodajo. Teda sem dejal: »Delavci, tovarne so vam sedaj na razpolago.« Toda tedaj to ni bilo dovolj jasno formulirano, da je to splošno družbena lastnina vse naše

skupnosti in da jim je dana samo v upravljanje.

Vse se je razvijalo postopno, vendar smo v vsakem primeru začeli stvar z gotovostjo. To ni bila samo neka gesta, ki je prišla v času, ko nam je bilo najteže. Ne. Mi smo smatrali, da je to edini način, da se v zmotni državi, kakršna je naša, vzbude in vzpodbodejo za rešitev vseh teh težav vse potencialno ustvarjalne sile. Pri tem smo se razumljivo, ozirali tudi na Pariško komuno in smo na podlagi marxistične teorije prišli do prepričanja, da je to edina socialistična metoda. Če hočemo, da se bodo delavci pri nas počutili kot nek činitelj v socialistični skupnosti, potem morajo imeti več pravice kot so jih imeli. Razumljivo pa je, da takrat, ko mu daš pravico do

(Nadaljevanje na 3. strani)

Poskrbimo za dober obrtniški naraščaj

Po zakonu o obrtnih je določeno tudi čas vključevanja vajencev v obrt. Ta čas je vsako leto zlasti od 1. junija do 30. septembra. Vendar lahko obrtno podjetje vzame vajenca v uk ob drugem letnem času, kar pa je vedno tvegano za vajenca, ker ga šole in tečaji

ne morejo redno vključiti, zato se potem učna doba podaljša za toliko časa, kolikor vajencu je manjka do zaključnega ali končnega izpita na vsajenski šoli.

Redni vključevalni čas se je torej že pričel, vendar niti podjetja niti posamezni zasebni obrtniki še niso pričeli s splošnim vključevanjem. Čeprav je Okrajna obrtna zbornica planirala, da bo letos vključenih 200 ali več vajencev v uk v obrti, kažejo začetki vključevanja še precej slabo. Vzrokov za to je precej. Ne zadnji je tudi ta, da so obrtniki letos precej visoko obdavčeni, zato je še precej obrtnikov obrt odjavilo. Pa tudi obrti socialističnega sektorja doslej še niso pokazali poseb-

nega zanimanja za vključevanje vajencev v uk, kar je vse-kakor čudno. O tem vprašanju je na eni svojih sej razpravljala tudi upravni odbor Okrajne obrtne zbornice v Novem mestu.

Vsak obrtnik, ki se želi izučiti kakše obrti mora po pravih najprej v posvetovalnico za bodoče poklice, kjer naredi poseben pregled in preizkus, nakar svetujejo staršem, za kakšen poklic bi bil njihov otrok primeren. Starši bi morali temu preizkusu prisostvovati. S tem bi se doseglo, da bi starši ne silili otroke v poklice, zlasti v obrtne poklice, ki se zanj navdušujejo le oni, otrok pa nima niti veselja niti ne sposobnosti. Tudi obrtna podjetja oz. mojstri bi morali vzeti v uk

(Nadaljevanje na 2. strani)

Praznovanje »DNEVA BORCA«

Dan borca se bliža! Občinski odbor ZB Novo mesto je pridno na delu. Zaveda se pomena velikega našega narodnega praznika, »Dneva borca« 4. julija. Nočemo biti med zadnjimi! Skrbno smo pripravili načrt prireditve, potrebne so le še podrobne organizacijske zadeve.

Naj vas seznanimo s sporedom prireditve, ki bo našo javnost gotovo zanimala: Dne 3. julija bo študijska knjižnica ob 18. uri odprla razstavo del, ki so izšla po vojni in ki govore o herojski borbi naših narodov za osvoboditev. Ob 20. uri bo na trgu veliko manifestacijsko zborovanje z razvitjem prapora občinske zveze ZB, ob sodelovanju godbe JLA. V mraku (ob 21. uri) bodo po vseh višjih holmih zagoreli kresovi in začelo se bo partizansko rajanje, polno spominov na najlepše dni naše preizkušnje. Stari in preizkušeni borci bodo ob tabornih ognjih govorili o svojih doživljenjskih dnevi NOB, harmonikarji pa bodo ubirali tiste najlepše, ki so nas bodrile, da smo vztrajali in zmagali.

V Novem mestu bo po mitingu na trgu (ob 21. uri) partizansko rajanje v gostišču na Loki, spremljano z velikim ognjemeterom ter z »beneško«, mi ji bomo rekli »partizansko« nočjo na Krki. Vrsta razsvetljenih čolnov, bengalični ognji, rakete vseh barv, predvsem pa neprikljena sproščnost, bodo ustvarili razpoloženje, ki ga le redko doživimo.

Tudi dan 4. julija je skrbno pripravljen. Ob 10. uri dopoldne bosta odkriti spominski ploči v Gorenji vasi pri Smarjeti, na »Beretičevi« zidnici, ki je v prvih vojnih letih služila kot bolnišnica ranjenim partizanom, in na Ruperč vrhu, kjer se bomo oddolžili spominu številnim padlim borcem, ki so v tem kraju darovali svoja življenja.

4. julij popoldne pa naj po vsej občini izzveni kot praznični ponos na zmago nad našimi notranjimi in zunanji sovražniki v času NOB. Zato je občinski odbor ZB osvojil predlog krajevnih organizacij ZB, da naj bodo s sodelovanjem političnih, kulturnih in prosvetnih organizacij z začetkom ob 14. uri veliki partizanski miting v krajih: Brusnice, Gorenja vas pri Smarjeti, na Hmeljniku in na Ruperč vrhu. V te kraje bomo torej ta dan pohiteli vsi borci, naše družine in vsi dobronamerni, da obudimo spomine na najtežje dni naše preizkušnje in se razveselimo velikih pridobitev NOB ter napredka naših dni.

Občinska zveza ZB bo omogočila udeležbo na teh mitingih vsem, ki to želijo, ker bo organizirala prevoz iz Novega mesta na kraj prireditve z avtobusi in kamioni po znižani ceni. Krajevne organizacije pa skrbno pripravljajo programe in drugo, tako da bo sleherni udeleženec odšel od nas z najlepšimi vtisi.

Dolenjska vas vabi! — Pridite 4. julija med nas!

Občinski odbor ZB Novo mesto

Zvonko Perc, tajnik OLO Novo mesto

Delež uslužbencev v družbenem upravljanju

Znano je, da je družbeno upravljanje edina oblika vsoga upravljanja z ljudskim premoženjem kot vsoga upravljanja v našem gospodarstvu in v vseh panogah dejavnosti našega življenja. Praksa nam kaže, da je upravljanje mnogo boljše, bolj življenjsko in razumljiveje tam, kjer pride do odločitev na podlagi razprav v organih: v svetih, upravnih odborih, ljudskih odborih, delavskih svetih itd. O upravljanju pa ne moremo govoriti tam, kjer odloča samo ena oseba ali pa celo neprostoizvedljivi uslužbenci naštetih organov.

Prav ocena, kako so izkoriščene naprave in stroji, bo omogočila veliko boljše načrtovanje bodočih investicij. Lažja bo odločitev, v katero panogo bomo vložili več in v katero manj. No, to je omogočil tudi doseženi razvoj, kajti težko je bilo načrtovati, ko tovarni skoraj ni bilo, medtem ko so danes take ocene možne.

Mimo tega bomo morali vlagati sredstva tudi v tiste panoge industrije, ki se najbolj uspešno vključujejo v svetovno gospodarstvo. Pri nas je precej industrijskih panog, ki imajo lepe izgledje za izvoz. Tem tovarnam bomo morali dati toliko sredstev, da se usposobijo za konkurenčen boj na tujih tržiščih. Povsem prav in razumljivo, da je to vključeno v perspektivni načrt, kajti od izvoza je odvisen tudi večji uvoz surovin za predelavo in blaga za široko potrošnjo. In končno, rekli bi lahko tretjič: večja denarna sredstva bomo v prihodnje vlagali tudi v manjšo predelovalno industrijo, ki bo izdelala več gospodinskih pripomočkov, več izdelkov iz plastičnih mas, cemenih prometnih sredstev itd., itd. Doslej smo gradili predvsem velike tovarne. Še dve leti pred zadnjo vojno je bilo pri nas zaposlenih v vsakem podjetju povprečno 70 delavcev in nameščencev. Leta 1955 pa je bilo v vsaki tovarni že povprečno 280 ljudi. Pomeni, da smo gradili le velike tovarne, kar sicer ni napaka, ker le-te dajejo v glavnem materiale za predelavo. Prav zato pa, ker imamo že velike količine tega blaga, moramo zgraditi več predelovalnih obratov.

Plan predvideva, da se bo naša industrija v prihodnjih letih razvijala približno tako naplo kot do sedaj. Vsako leto naj bi se povečala proizvodnja za okoli 11%.

Prav ocena, kako so izkoriščene naprave in stroji, bo omogočila veliko boljše načrtovanje bodočih investicij. Lažja bo odločitev, v katero panogo bomo vložili več in v katero manj. No, to je omogočil tudi doseženi razvoj, kajti težko je bilo načrtovati, ko tovarni skoraj ni bilo, medtem ko so danes take ocene možne.

Odgovornost uslužbencev za uresničevanje nalog v upravljanju

Po tem, kar smo pravkar našli, je torej razumljivo, da je družbeno upravljanje v veliki meri odvisno od uslužbencev vseh naših uradov in ustanov, kot tudi od uslužbencev gospodarskih in družbenih organizacij. Napočno je namizanje, da so za družbeno upravljanje odgovorne samo politične organiza-

cije in od ljudstva izvoljeni predstavniki. Prav tako bi bilo nepravilno, če bi bili za družbeno upravljanje odgovorni zgolj uslužbenci. Res pa je, da so za to odgovorni eni in drugi. Praksa nam kaže tole: mnogi sveti, upravni odbori, delavski sveti in ljudski odbori delajo odlično. Sklepejo v duhu predelave in življenjsko, tako da je njihovo delo razumljivo in sprejemljivo tudi za množice. Zgodilo se pa, da take sklepe nekateri uslužbenci izmaliciozo še pred njihovo uresničitvijo, zato, ker se še niso otresli birokracije. Prijetje se, da na sklepe enostavno pozabijo, da sprejeti sklepi ne zažive takoj po seji organa na podlagi upravnega postopka, še huje je, da kadar posamezniki take sklepe enostavno spreminijo. V vseh takih primerih bi organi samoupravljanja morali nastopiti zelo odločno, pregledati bi morali sprejete sklepe in delo uslužbencev, neodgovorne uslužbence pa poklicati na odgovornost.

Seveda pa je spet nemogoče, da bi organi družbenega uprav-

ljanja delali brez podpore uslužbencev. Praksa nam kaže, da družbeno upravljanje uspeva najbolj tam, kjer uslužbenci razumejo njegovo vlogo. Tu mislim na razne tajnike, direktorje, referente, načelnike, inšpektorje itd. tako v uradih in ustanovah kot družbenih organizacijah in podjetjih. Povsod tam, kjer ti uslužbenci razumejo bistvo družbenega upravljanja, torej našo socialistično demokracijo, posebnih problemov pravzaprav ni. Drugače pa je,

(Nadaljevanje na 2. strani)

VERE

ZA CAS OD 19. DO 30. JUNIJA

V tekočem tednu nastajajo pogostimi padavinami in nevihtami ter hladno. V prihodnjem tednu bo prevladovalo lepo in toplo vreme, možno so le krajevne nevihte. Med 28. in 29. junijem bodo prešle čez Slovenijo kratkotrajne nevihtne padavine s prehodno ohlavitvijo, tuda takoj nato bo spet lepo vreme.

(Napoved prireditelj V. M.)

Številna prostovoljna gasilska društva praznujejo letos obletnice svojih ustanovitev: Velika Loka, Prekopa, Brusnice in druga. Za svoje žilovekoljubno in požirvalno, dostikrat neopazno delo, sprejeto je priznanja in pohvale ljudstva, ki jim je hvalno za njihovo koristno delovanje.

Zvonko Perc, tajnik OLO Novo mesto:

Delež uslužbencev v družbenem upravljanju

(Prenos s 1. strani)

Če so ti ljudje zgolj administrativci, lovci za lahko delo in lovci za honorarje, kar je v zadnjem času zelo pereče. Kjer uslužbenci niso birokrati starega kova, tam si družbeno upravljanje mnogo laže utira pot v naši družbeni ureditvi. Povsod tam pa, kjer uslužbenci hrepene po čimvečjem številu honorarnih ur in kjer precenjujejo svoje sposobnosti za delo na svoje delovnih mestih fikriti, pa stvari ne gredo v redu. Komodnost, nepriljubljenost in politična nezrelost so nadaljnje ovire za uspešno delo družbenega upravljanja. Takim uslužbencem je družbeno upravljanje seveda odveč, nepotrebno kot trn v peti. Imamo mnogo primerov (v zbornicah, raznih ustanovah in pri podjetjih), kjer uslužbenci zadržujejo sklepe

upravljanja zaradi tega, da se ne bi komu zamerili. So primeri, da uslužbenci neoteje videti problematike, o kateri bi bilo nujno treba razpravljati na seji upravnega odbora. Dogaja se, da navzlic raznim poročilom vprašanjem seje UO po več mesecev ni. S tako miselnostjo uslužbencev, ki obojajo družbeno upravljanje na neuspah, je treba seveda takoj prenehati.

Vloga uslužbencev pri uveljavljanju in napredku družbenega upravljanja

Vloga državnega uslužbenca in uslužbenca v gospodarskih ali družbenih organizacijah, je ob pogojih socialistične ureditve docela drugačna, kot je bila vloga uslužbenca nekdanj. Prej so zahtevali od njega le dobro strokovno znanje, discipliniranost in ubogljivost kapitalistič-

nemu redu, kateremu je moral biti zvest, saj je moral varovati koristi manjšine, ki je odločala. Zato danes ne more dobro delati noben uslužbenec, če ni opustil starega mišljenja in starih birokratskih navad. Birkrat pa je človek, ki dela brez vsake politične razgledanosti in brez čute odgovornosti, kako bi se njegovo delo moralo prilagoditi potrebam množic. Uslužbencev s takimi naziranjimi imamo še nekaj. Deloma izvirajo njihove navade iz prejšnjih časov in se jih nikakor ne morejo oprostiti. Posamezniki so opustili celo nekatere dobre strani, ki so jih imeli od tedanjega reda, predvsem disciplino; zato jim manjka tudi zvestobe socialističnemu redu in hotenja za čelavnostjo. Nekateri mlajši uslužbenci so slabe navade prevzeli od starejših. Marsikateri drugačnejši uslužbenec so pokvarili njihovi nadrejeni s tem, da so jih pretirano nagrajevali in preprečevali njihove sposobnosti. S tem so jim vcepili še slabše odnose do našega reda, kot ga imajo nekateri starejši uslužbenci.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Kako upravljamo socialno zavarovanje

Razglabljanja o službi socialnega zavarovanja v novomeškem okraju

Poročilo direktorja Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tov. Mihe Potrvinca na letni skupščini zavoda je vsebovalo kopico zanimivih podatkov in številne probleme s področja socialnega zavarovanja v okraju. Zaradi aktualnosti je sprožilo zanimivo razpravljanje delegatov, ki upravljajo pomembno področje socialnega zavarovanja. Naj samo mimogrede omenimo, da znaša povprečno število zavarovancev v lanskem letu 12.194, dohodkov pa je imel okrajni zavod več kot 606 milijonov dinarjev. Upravljanje s tem premoženjem in reševanje številnih vprašanih zdravstvenih službe v okraju zahteva, da posvetimo osnovnim vprašanjem s področja socialnega zavarovanja v našem listu nekaj več prostora.

Socialno zavarovanje je ustanova, ki posluje med zavarovalnicami (gospodarskimi organizacijami, uradi, ustanovami in ostalimi plačniki soc. prispevka) in med oblistvenimi organi ter zdravstveno službo, ki skrbi za zdravje zavarovanih in nezavarovanih oseb. Socialno zavarovanje mora skrbeti za razvoj zdravstvene službe; zagotoviti ji mora finančna sredstva za zdravljenje, kot tudi sredstva, ki jih sicer potrebujejo zavarovalci.

Socialno zavarovanje skrbi, da se zdravstvena služba razvija v skladu z medicinsko znanostjo (prav bi bilo, ko bi tako skrbi imele tudi vse gospodarske organizacije), še bolj pa se zanima, da bi bolezen preprečili ali pa vsaj zaježili že pri njenem nastajanju. Zato gre za preprečevanje bolezni (preventivo) komaj 3 odstotka plačanega prispevka za zavarovanje, prav pa bi bilo, ko bi bil ta odstotek znatno večji. Zlasti še, ker je bilo področje preprečevanja bolezni vse do zadnjih let preveč zapostavljeno.

DOBRO RAZVITA ZDRAVSTVENA SLUŽBA

Po osvoboditvi se je število zdravstvenih ustanov na Dolenjskem zelo povečalo. Zdaj je v okraju 8 splošnih ambulant, 3 zdravstvena doma, 4 zdravstvene postaje in 3 bolnišnice z različni oddelki. V teh domovih in splošnih ambulantah dela 15 zdravnikov in 34 sester-bolničark ter ostalega osebja, v bolnišnicah pa 17 zdravnikov (od teh 9 na specializaciji) ter 123 ostalega zdravstvenega osebja. Na vsakega zdravnika v splošnih ambulantah in zdravstvenih domovih pride povprečno 1889 zavarovanih oseb (zavarovancev, upokojevcem in njihovih svojcev). V zdravstvenem domu Novo mesto je 5 zdravnikov, v Crnomlju sta 2, v ostalih ambulantah pa dela po 1 zdravnik. Medtem ko pride v Novo mesto na 1 zdravnika v zdravstvenem domu 2779 zavarovanih oseb, v Crnomlju pa 2222 zavarovancev, odpade na zdravnika v Mokronogu 1115, v Trebnjem 773, v Žužemberku 607, Strazi-Toplicah 2286, Kostanjevici 578, Metliki 1781, Semiču 1084 in v Sentiernem 937 zavarovanih oseb.

(Nadaljevanje prihodnjik)

MEDVED NAPADEL KRAVO

Na pašnik nad vasjo Konec pri Podgradu je 31. maja popoldne prišel večji medved, ki se je lotil kravi. V gozd je odgnal dve kravi, last posestnika Alojza Draginca iz Konce št. 11. Gospodar je opazil, da kravi ni na pašniku; pa jih je šel iskati v bližnji gozd. Že od daleč je zaslišal mukanje krave. Prisedel bliže, je opazil medveda, ki je trgal kravo, druga krava pa je bila v bližini. Na njegovo vpitje je medved pustil kravo in odšel v gozd.

Krava je bila toliko poškodovana, da so jo morali zaklati. Ocenjena je bila na 54.000 din in je Okrajna lovska zveza skodala v celoti plačala.

Vse kaže, da se v gozdovih nad Podgradom zadržuje stari medved, ki je nevaren šivni. Okrajna lovska zveza je zaprosila za dovoljenje, da bi smela medveda ustreliti. Menimo, da je to popolnoma pravilno. Kadar divjad postaja nevarna živini — lahko pa postane nevarna ljudem —, odpadejo vsi razlogi in zaslišani razlogi za tako divjadino je treba upleniti. Ker je to v tem kraju že drugi primer, da je medved napadel živino na pašni, so ljudje prestrašeni in se ne upajo pušati živino na pašo, prav tako se boje tudi za pastirje. Menimo tudi, da je vsako dolgovozno ugotavljanje, kaj naj se s takim škodljivim kosmatincem napravi, odveč.

Medved je napadel živino na pašni, so ljudje prestrašeni in se ne upajo pušati živino na pašo, prav tako se boje tudi za pastirje. Menimo tudi, da je vsako dolgovozno ugotavljanje, kaj naj se s takim škodljivim kosmatincem napravi, odveč.

SVETI SATAN

(Nadaljevanje in konec)

»Pravite, da je novi Wolbangov ali Lenčkov bog črne roke prepodil starega, krščanskega?« se povrne Adamič, neznadoma nazaj na moje misli. »Niste rekli morda preveč? Ni proti našim moralnim nazorom, da ubija v vojni človek človeka, če mu stoji nasproti z orožjem, pa čeprav ga vidi prvič v življenju in mu ni nesrečnik nikoli prizadel nič hudega. Nemoralno je kvečjemu to, da vihti meč in ubija s njim tudi duhovnik, ki mu stan in menda tudi cerkvene postavbe to prepovedujejo.«

»Wolbangova črna roka ni nikoli ubijala obojestranskih sovražnih vojakov, ki so očitno nosili orožje in znake svoje vojske in jim je poveljeval odgovoren komandant, kakor zahtevajo mednarodni zakoni za postavnost bojevanja. Wolbang je moral samo neoborožene ljudi po domovih, ponoči v posteljah. Če so bili krivi ali osumljeni, bi jih moral le izročiti kakršnemu koli sodniku, kar terjajo vsi zakonodavci, ki jih poznamo v zadnjih starih

tisočletjih na našem planetu, od sumerskega Ur Namuja in grškega Solona pa do modernih kodeksov.«

»Prekucuhit nimajo sodnika in postav; kaj pa če je črna roka revolucionarna?« se domislil Adamič, ki je hotel na vsak način pogledati črni roki v malho njenih skrivnosti.

»Vse revulucije so imele svoje etiko, ki je bila v tem pomenu boljša in razvojnije višja, ker je hotela uničiti preživele oblike stare družbe. Črna roka pa ni revolucionarna, saj jo je ustanovil nemški Gestapo.«

»Pa to držite!«

»O tem se je nakopičilo že mnogo dokazov, če pregledate na primer izpovedi prijatelja Sturmbannführerja Stageja in njegovih nacističnih soobtožencev na Stajerskem ali če preberete zaslišanja policijskega generala Erwina Rössenerja in Leona Rupnika v Ljubljani. Na Stajerskem, kamor niso pustili Nemci domobrance, je sestavil črno roko Gestapo v Mariboru kar iz svojih uradnikov Fuchsa, Gernjaka, Strohmaiera in še nekaterih, ki pa so bili tako nerodni, da so jih

ljudje takoj spoznali, in so morali s svojo razbojniško obrtjo naglo nehati. Na Dolenjskem in Notranjskem so imeli Nemci kar dve različni črni roki: Črtomirovo je oboroževalo in oskrbovalo naravno Rössenerjevo poveljstvo, medtem ko je domobranksko, ki se je najbolj povampirila, organiziral radoslivi odvetnik dr. Albin Smajdi, ki je mnogo zahajal k škofu.«

»Rad bi vedel, kako je Wolbang opravičeval svoje počtetje?« vpraša Adamič, ki je po svoji navadi sedel po domače okopal na stolu in se z laktni opiral na naslonjalo.

»Nikakor; kako naj bi ga to etiko, ki je bila v tem pomenu boljša in razvojnije višja, ki jih je v Novem mestu vodil domobranec Marjan Vovk iz Babnikovce Informativne pisarne (ni naključje, da je delala ta pisarna za Gestapo), je našelil ponudi preprosto v partizane in dolžil zločinov one v gozdovih. In da bi ljudi še bolj presepli, je poklal z Mavčev trojko na sam božični večer tudi malega ministranta Valantitca s sestro, materjo in očetov vred, prav ko je fantek gradil doma v Kandiji božične jaslice. Trupla je zmetal v Krko, zjutraj pa potem na prižnici grmel proti morilcem iz gozdov. Glejte, to je vsa moralna Wolbangova črna družina. Sedaj boste lahko razumeli, zakaj se tudi bivši kranjski dekan Matija Škerbec v

Sovjetska zveza je v razorožitvenem pododboru OZN v Londonu storila korak naprej, ko je njen delegat Zorin sporočil, da je sovjetska vlada voljna vzpostaviti nadzorstvo nad ustavitvijo jedrskih poskusov. Zato predlaga ustanovitve mednarodne komisije, ki naj bi nadzorovala izvajanje sporazuma o prekinitvi poskusov na ozemlju ZSSR, ZDA, Velike Britanije in Tihega oceana.

To pomeni, da bi bil s to sovjetsko koncesijo odpravljen eden izmed glavnih pomislekov ZDA, ki zahtevajo učinkovito nadzorstvo. Po ameriškem mnenju nima smisla sklepiti sporazuma o ustavitvi poskusov, če ni nadzorstva. Rusi so doslej zatirjali, da je to nadzorstvo odveč, zakaj znanost je doglej že toliko napredovala, da je po vsem svetu mogoče zabeležiti oziroma odkriti še tako tajne poskuse z jedrskim orožjem. Američani so odgovorili, da je Sibirija daleč.

Ce upoštevamo, da je lani novembra sovjetska vlada delno privolila na Eisenhowerjevo zahtevo o sodprtem nebu oziroma o medsebojnem nadzorstvu iz zraka, je privolitev na ustanovitve mednarodne nadzorstvene komisije že druga pomembna sovjetska koncesija v pol leta. Zato je čutili v Washingtonu v zadnjem času precejšnjo nelagodnost. Ameriški odgovorni državniki se bojijo, da je Sovjetska zveza propagandno v močnejšem položaju, kot so oni, ker je svet padel nestrepn in bi rad že videl nekaj rezultatov.

Vse kaže, da so se stališča do za-

časne prekinitve jedrskih poskusov vendarle močno približale. Razlika je v tem, da zahtevalo Rusi prekinitev poskusov za dva do tri leta. Američani pa bi trenutno privolili šest mesecev do enega leta. To ne more biti bistvene zapreke, da bi ob njej spodeltel sporazum. Težava je neke druge.

Sovjetski delegat Zorin se je pritožil, da pododbor zaseda že tri mesece

svojo bombo na Božičnih otokih in »se uvrstila« med veselice, ki imajo to strašno orožje. Videti je, da Franciji sporazum o prekinitvi poskusov ni všeč. Če bi sklenili ustavitvijo poskusov za eno leto, bi bila v zamudi s svojimi jedrskimi načrti, če bi pa sporazum obveljal za tri leta, bi se kar lahko odpravila svoji bombi. Za svet je to stališče sicer nerazumljivo, toda nekateri francoski krogi očitno nečesto zaostajajo za tremi velikimi, vsaj kar zadeva jedrsko orožje. Zato je francoski delegat Jules Moch povedal, da bi bila Francija zadovoljna, če bi hkrati s ustavitvijo poskusov sklenili sporazum še o preprečitvi izdelovanja bomb oziroma o uničenju zalog teh bomb. To pa v sedanjem trenutku nikakor ni realno pričakovati.

Pri razorožitvenih pogajanjih pa imajo ZDA še eno breme: Adenauerjevo Zahodno Nemčijo. Adenauer se mora braniti pred očitki, da skuša spodkopati razorožitvena pogajanja. On namreč povezuje razorožitve z rešitvijo nemškega problema in trenutno je videti, da Washington in London zastopata njegovo stališče. Kako dolgo ga še bošta lahko zastopala, je sporno vprašanje. Eno pa je gotovo: s vse hušim odporom proti poskusom po vsem svetu in seveda tudi v ZDA! Veliki Britaniji, bosta Amerika in Anglija vedno težje branili tezo, da je združitve Nemčije važnejša ali vsaj toliko važna kot varnost Sloveštva pred uničenjem z vodikovimi bombami.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

POČASI IN PRECEJ NEGOTOVO

In da še ni nič sklenil. Po njegovem se teje neprenehoma odlagajo, večkrat pa so samo formalne. V delu pododbor so dolgi zastoji. To po Zorinovem mnenju nikakor ne prispeva k uspešnemu delu pododbor. Ameriški delegat Stassen skače iz Londona v Washington in spet nazaj, hkrati pa se pridno posvetuje z Veliko Britanijo, Francijo in Kanado. Toda med zavezniški ni prave enotnosti in prav ta nenotnost je vzrok, da Stassen še ni prišel uradno z ameriškim predlogom na dan.

Zanimivo je predvsem stališče Francije, ki se čuti prikrajšano za vodikovo bombo. Velika Britanija je nekako še v zadnjem hipu ujela vlak, razstrelila

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

- Predsednik švedske vlade Tage Erlander s soprogo, ki je na neuradnem obisku v Jugoslaviji, je po obisku Beograda, Dubrovnika, Splita in drugih mest na Jadrano prišel na Briene, kjer ga je sprejel predsednik Tito. Z Brionov je švedski predsednik odgovoril v Postojno, Ljubljano, na Bled, in Sloveniji se švedski premier vrne na švedsko.
- Organizacija ciprskega odpornekega gibanja je v letu 1963, ki se jih trosil po otoku, zahtevala, naj britanska oblast dovolj nadzorok Makarios vrne na Ciper.
- Po dvodnevnem bivanju v Sloveniji se je vrnila v Italijo delegacija italijanske socialistične stranke iz obmejnih pokrajin. Na Bledu se je razgovarjala z zastopniki SZDL Jugoslavije.
- Ladja »Picardie« je bila nova francoska ladja, ki je po napadu na njeno puščavo skozi Suezki prekop. Ta ladja je plačala pristojbino za plovbo skozi prekop v konvertibilni valuti.
- Spravil ni tega nihče pričakoval, je kanadska liberalna stranka na nedavnih volitvah utrpela hud poraz. Izgubila je št. sedežev, med tem ko se je opozicijska konservativna stranka močno okrepila. Prva ima sedaj 105 mandatorov v parlamentu, druga pa jih ima 110. Zato pričakujejo, da bo liberalna vlada odstopila. Ker so sedeli precej enake porazidelke, utegnili v Kanadi razpisati nove volitve.
- Nova francoska vlada Bourgesa - Maunourya namerna predlagati parlamentu novo rešitveno davkov. Za letos jih misli zvišati za 100 milijard frankov, za prihodnje leto pa za 300 milijard frankov.
- Predsednik japonske vlade Nobusuke Kishi je odstopoval na izredni obisk v ZDA. Po njegovih besedah bo razsvetlil, ki jih bo imel z ameriški državniki, s katerimi bodo odločili v odnošjih med Japonsko in ZDA.

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- Cvet mačjih tačic (450 din), arnike (400 din), bezga-osutega (200 din), rdeče deteljice-travnike (100 din), lipe (220 din), rmana s peclji (50 din).
- List regrata (100 din), ozkolistnega tplotca (80 din), breze (22 din), melise (150 din), hribske rese brez pecljev (500 din), pelina (70 din), gozdne jagode (110 din), šmarcnice (120 din), slizenovca (200 din).
- Rastlino hribske rese (260 din), jeličnika (120 din), ženičnika (140 din), materine dušice (45 din), dišeče perle-valdmajster (125 din), krvavega mlečka (100 din).
- Lubje česminovih korenin (120 din), krhlike (60 din).
- Korenine baldrijana (260 din), ženikija (250 din), šmarcnice (300 din), gladeža (58 din), regrata (116 din), habata (40 din), male norice (45 din).
- Vrščike gloga (50 din).
- Seme jesenskega podlegka (300 din).

Oglašujte v domačem listu, ki ga prebere vsak teden nad 45.000 ljudi!

ATOMSKI TEKMOVALCI

»Še enkrat moram poskusiti! Še sta višja kot jaz!« (iz Globusa)

Poskrbimo za dober obrtniški naraščaj!

(Prenos s 1. strani)

rali o obrti kot njihovemu bodočem poklicu in jim vcepilati veselje do nje. Predavatelj bi jim bilo treba razne obrtniške filme, govoriti o zgodovini obrti in nje razvoju, prav bi bilo povabiti v šolo razgledane mojstre, ki bi otrokom povedali marsikaj zanimivega iz obrti. Otroke bi bilo pametno voditi v razne obrtniške delavnice, kadar so v polnem obratu. S tem bi marsikateri otrok dobil veselje do učenja in obrti, drugil pa bi se njih nagnjenje le še podkrepilo.

Tudi zdravstvene ustanove bodo morale v bodoče posvetiti vključevanju vajencev več pozornosti. Zlasti pri pregledih, treba bo prav specialnih pregledov vajencev, da se ne bi več dogodilo, da je bil priznan za vajenca pekovske stroke otrok, ki stalno krvavi iz nosa, ali pa za krojaško stroko otrok, ki nima vsseh prstov na rokah. Dogodilo se je celo, da je bil sprejet v uk otrok z bacilom TBC!

Mladinske organizacije imajo prav gotovo zelo važno vlogo tudi pri vzgoji obrtniške vajenske mladine. Vendar se je tudi v tem pogledu pokazalo, da so te organizacije dejansko preslabo posredovale tej mladini svoje naloge, oziroma so preveč enostransko izvajale vzgojo. Mlademu človeku je

Tržno poročilo

17. VI. je razmeroma dobro založen živilski trg v Novem mestu privabil številne kupce. Jajca so prodajali po 14 din, borovnice po 30 din liter, češnje po 60 din kg, kolerabo po 10 din komad, mleko 30 din liter, maslo 400 din liter. Razen tega je bilo precej semen, sadik, volnenih in lončarskih izdelkov.

Meso se je nekoliko pocenilo: govedina 240 din, teletina 280 din, svinina 350 din.

S SEMJIŠČA

Na sejmo so pripeljali 540 prašičev v starosti od 6 tednov do 6 mesecev. Prodali so jih 508, se pravi skoraj vse. Cena prašičev od 6 — 10 tednov je bila 3.000 do 4.000 din, od 3 — 6 mesecev 5.000 do 10.000 din. Zaradi sejma na Bučki je bil tokrat promet na novomeškem sejmu nekoliko manjši kot običajno.

Kongres gospodarjev

KRI ZA ŽIVLJENJE

Pretekli teden so oddali kri v nauemeski transfuzijski postaji naslednji uslužbenici in uslužbenke Okrajne godne uprave v Novem mestu: Vinko Šprajcar, Karel Fiser, Stane Jarc, Jože Klobčar, Anton Bolter, Slavko Blažič, Frano Kastelic, Ivan Zarabec, Anton Cesar, Frano Povše, Frano Kopljč, Jože Rakoše, Vera Štrajnar in Leopold Logonder. Trgovski pomočnik iz Mirne peči.

POZIV

Krajevna organizacija ZB Bircna vas bo 4. Julija 1957 ob 10. uri dopoldne odprla na Rupeh vrhu spominsko ploščo vsem borcem, ki so v teh krajih žrtvovali svoja življenja v borbi za osvoboditev.

Ker pa organizaciji niso znana vsa imena padlih tovarišev, naprošamo svoje, da nam sporočijo vse znane podatke kot na primer: ime in priimek, starost, odhod, čin in funkcija v NOR, voljska enota, datum smrti in okoliščine, v katerih je pokojni padel.

Podatke sporočite do 30. junija 1957 na naslov: OBČINSKI ODBOR ZB NOVO MESTO. Krajevni odbor ZB Bircna vas

Uradno obvestilo

Gospodarske organizacije, zavode in občinske ljudske odbore opozarjamo, naj vlagajo vloge, ki se obravnavajo na seji okrajnega zbora ali zbora proizvajalcev, vsaj 8 dni pred selo. Po preteku tega roka ali celo čete na dan pred selo pripelje vloge, se ne bodo prešale na prvi, temveč šele na prihodnji seji.

To velja tudi za prešanje za izdajo jamstvenih listov, ki jih je treba vlagati pri tajništvo za finance v zgoraj navedenem roku. Tajništvo OLO Novo mesto

S seje občinskega ljudskega odbora Novo mesto

Občinski ljudski odbor je dal jamstvo za najeti kredit pod pogojem, da bo podjetje prodajalo predvsem izdelke domače elektroindustrije. Obrtna zadruga Splošno krajstvo je doslej poslovala brez obratnega kredita. Občinski ljudski odbor je dal jamstvo temu podjetju za najete 400.000 dinarjev obratnega kredita.

Kmetijskemu posvetstvu Trška gora je ljudski odbor podal jamstvo za eno leto za obratni kredit v višini 3 milijone dinarjev. Industrija perila v Novem mestu je povečala število zaposlenih od 55 na okoli 250. Se vedno pa dela v istih prostorih. Podjetje je izdelalo načrt za nadzidavo zgradbe, s čimer bo pridobilo nujno potrebne prostore. Občinski ljudski odbor je dal jamstvo za najete kredite v višini 3 milijonov dinarjev iz občinskega investicijskega sklada.

Na isti seji je občinski ljudski odbor dodal raznih predlogov, ki se bodo obravnavali na prihodnji seji. Vse predložene vloge za izdajo jamstvenih listov, ki jih je treba vlagati pri tajništvo za finance v zgoraj navedenem roku. Tajništvo OLO Novo mesto

Pionirji šole Sela - Šumberk

Radi hodimo v šolo, čeprav morajo nekateri premeriti usak dan precej dolgo in naporno pot. Zato se pa njim in seveda vsem ostalim izbornim prileževalcem, ki jo dobimo

Vajenski izpiti v Žužemberku

Pododbor Okrajne obrtne zbornice v občini Žužemberk je tudi letos organiziral izpite za vajence I. in II. letnika vseh strok. 31. maja se je izpitov udeležilo 13 vajencev iz občine in to 9 moških in 4 žensk. Obvezni izpit iz praktičnega dela vsote stroke in iz splošne politične razgledanosti so uspešno opravili vsi, čeprav je bilo precej strahu. Vajenca šivilja Milka Urbanič iz Žužemberka in krojaški vajenec Anton Brinc iz Dvora sta izpita opravila s odličnim uspehom. Vajenci so se z uspehom in ob pomoči mojstrov pripravljali. Komisije je izbral pododbor obrtne zbornice.

Vnjej so bili mojstri privatnega in socialističnega sektorja. Vajenci so pripravili iz svojih strok tudi par lične lastne izdelke. Razstavljani bodo ob koncu šolskega leta na zaključni razstavi vseh šol v občini in Ljudske tehnike. Razstava bo odprta do občinskega praznika 13. julija.

vnanje je pri trsničarski proizvodnji letos izpuščeno, kar ni pravilno, ker bi se pri nagradnem temovanju tudi pokazali pozitivni uspehi, prav tako kot pri ostali kmetijski proizvodnji. Zato bi bilo umesno in nepriljubivo, da bi bil po doseženem uspehu najboljši trsničarski obrat, odnosno trsničarsko primerno nagraden za svoj trud iz okrajnega kmetijskega fonda za pospeševanje kmetijstva.

T.F.

Pionirji osnovne šole Sela-Šumberk

Skrbi topliških čebelarjev

V Dol. Toplicah in okolici je precej dobrih in požrtvovalnih čebelarjev, ki v vzgojo čebel hkrati skrbijo za napredek kmetijstva, saj brez oplojenega sadnega drevja in drugih rastlin ni pridelka. V okolici Toplice večkrat mediji tudi jelka, kar izkazuje čebelarji iz oddaljenih krajev. Zai pa ti ljudje dostikrat ne upoštevajo, da so le gostje. Prav je, da vsi čebelarji izkoristijo naravne ugodnosti, vendar morajo biti njihove čebele zdrave, spoštovati morajo stoletišča za panje in sodelovati morajo z domačimi čebelarji. Topliški čebelarji, združeni v čebelarjem odelku pri kmetijski zadrugi Dol. Toplice, vsakomur radi postržejo z vsemi podatki, kako je s hlevno pašo in drugim.

—R.

(Prenos s 1. strani)

upravljanja, prevzame pred skupnostjo tudi dolžnost. Te ga zadoščujejo, da napravi največ, kar more. Razumljivo je, da vse to seveda ni šlo tako kot je bilo zamišljeno. Tu so bile tudi težave. Vendar bi selet reči, da je razvoj in učinkovitost naših delavskih svetov presegej naša pričakovanja in da se bo vse to bolj in bolj izpopolnjevalo...

Tako smo pred sedmimi leti postavili prve delavske svete. Z njimi je jugoslovanski delavski razred uresničil svojo zgodovinsko pravico neposrednega upravljanja gospodarstva: popolnoma je uresničil svoje družbeno vlogo in razširil svoje pravice, pridobljene v socialistični revoluciji; odstranil je nevarnosti, ki jihajajo iz administrativnega upravljanja gospodarstva; z delavskimi sveti smo zagotovili boljše pogoje za razvoj in močnej razmah proizvodnih sil, hkrati z vsem tem pa smo zagotovili, da bi v pogojih družbene lastnine postal materialni in moralni interes proizvajalcev osnovna gibalna sila socializma.

Sedem let je v resnici kaj kratko obdobje za tako velika dela, kot so bila ustvarjena v tej začetni dobi delavskega upravljanja. Navzlic vsem težavam, začetnim poskusom, pomanjkanju vseh izkušenj, razumljivim napakam in navzlic vsemu ostalemu, kar je bilo pri uveljavljanju delavskega samoupravljanja treba premagati, pa so doseženi uspehi ogromni.

»Zunaj nam se zmerom očita, da tudi naši delavski sveti niso dali tistega, kar smo si zamisljali. Jaz pa pravim, da so dali mnogo več, kakor smo se nadejali v tem kratkem obdobju. Naš delavski razred se je naučil voditi svoja podjetja, naučil se je voditi proizvodnjo. Naš delavski razred je postal zavesten graditelj socializma, in sicer ne na papirju in v gestih, marveč v vsakdanji praksi v tovarni. Pogledimo nekaj let nazaj, pa bomo videli, kako zelo je pri nas v tem času narasla ne samo proizvodnja, marveč tudi kakovost izdelkov, torej ne samo količina, temveč tudi kakovost. Čigava zasluga pa je to? To je zasluga naših delovnih ljudi, to smo dosegli samo zato, ker se naši delavci zdaj zavajajo svojega pomena v proizvodnji in tovarnah, ker sami vodijo in sami odkrivajo najboljše možnosti, da bi dali največ izdelkov svoji skupnosti in da bi si ustvarili boljše življenjske pogoje...»

Tako je tovarni maršal Tite dejal na zborovanju, ko se je 3. junija v Skoplju poslovil od Makedonci.

Z delavskimi sveti smo v naši socialistični demokraciji prešli na neposredno upravljanje ljudstva in ne samo na upravljanje preko predstavnikov. Iz nešteti izkušenj in primerov zdaj vem, da so postali delavski sveti nepogrešljivi sestavni del naše socialistične demokracije in da si brez njih ustvarjajo vse naprednejše in razvitejše socialistične družbenih odnosov sploh ne moremo zamisljati. Teh sedem let nam je dalo dragocene izkušnje, ki jih bo Kongres

delavskih svetov vsestransko pregledal, ocenil in dal delavskemu, pa tudi ostalemu samoupravljanju, novih smernic. Skoraj vsak četrti delavec v državi je bil v teh sedmih letih član delavskega sveta. Skozi to šolo socializma je šlo na stotine naših ljudi. Delavec je postal zavesten proizvajalec, zavesten ustvarjalec. Prav zato pa bo tudi kongres delavskih svetov izrednega pomena. Naši delavci ne bodo na kongresu medniki ali nekdanji »delojemalci«, pač pa gospodarji pomembnega družbenega bogastva in upravljalci našega nadaljnjega razvoja.

Kongres v Beogradu pa ni po-

Voda v Stopičah

predsednik KLO Jože Udovc in lepo popisal vso zgodovino stopičkega vodovoda. Zahvalni se je za prizadevanja ljudske oblasti, ki je Stopičanom spet pomagala in jih rešila pomanjkanja vode, ki so ga tako bridko občutili pol stoletja. Iz javne izkuzke je natočil prvo čašo kristalno čiste vode, ki izvira iz srca Trdinovih Gorjanecv, ter jo ponudil Lojzetu Mirčiču, upravniku novomeškega vodovoda. Le ta je nazdravil ljudem in spregovoril o naporih za preskrbo z vodo. Novo mesto in okoljskih krajev, kakor je vaščanom čestital o pomembni pridobitvi v imenu ObLO še Tone Valentič. Tako nato je bil sredi vasi uprizorjen požar, ki so ga domači gasilci z prvimi čupki vode iz novega vodovoda seveda hitro pogasili. Se so zaigrali tamburšiči, moški pevski zbor iz Stopič pa je zapel, kakor se je ravna telčica nižje gimnazije. Fanči Novakova zahvalila v imenu šole in otrok domačinom za obsežno prostovoljno delo, s katerim so skoraj vsi pomagali, da je voda dobila tudi šola. Vaščan Franc Može je nato naštel, koliko so posamezniki naredili za vodovod.

V šoli je bila za to priložnost pripravljena tudi zaključna soka razstava z zelo lepimi ročnimi izdelki, risbami, modeli, skupniškimi ročnimi deli krožkov Ljudske tehnike in celih razredov. Razstava je zelo dobro organizirana in kaže raznovrstno uspešno prizadevanje stopičkih učiteljev za vzgojo mladega rodu. Člani KUD Boris Kidrič so v dvoranici pred 200 gledalci zaigrali igro Bele vrnice; ljudje so bili z dramo zelo zadovoljni, igralci pa so pokazali nekaj zelo dobrih talentov.

Z gasilsko veselico je bil stopički praznik lepo zaključen. Polstoletno hrepenenje, pričakovanje, objubljanje in upanje je uresničeno. Stopičani so za vso pomoč zares hvaležni ljudski oblasti in jo bodo znali tudi ceniti.

Tekmovanje dolenjskih trsničarjev

Kmetijsko gospodarstvo Kostanjevica napoveduje tekmovanje v proizvodnji trsnih cepeljk vsem trsničarskim obratom okraja Novo mesto

Letos so dolenjskemu vinogradniku zagotovljena večja družbena finančna sredstva v obliki dolgoročnih investicijskih kreditov. Da bodo ta finančna sredstva dosegla svoj namen v obnovi vinogradništva je nujno, da trsničarski obrati pridelajo kvalitetni sadilni trsnj material. Važen pogoj za uspešno obnovo vinogradništva je prvovrsten trsnj material. Krepke cepeljke jamljejo razvoj rodnih trsov na stalnem mestu v vinogradu.

Ali je silikoza nevarna?

Silikoza je bolezen, ki se razvija na pljučih zaradi vdihavanja kremenčevega peska. Kremenčev pesek oziroma prah je silikat, ki ima kemično formulo SiO₂ in je v čisti vodi nepotopljiv. Topi pa se, če je prisotna baza ali alkalija, to pa tmoajo v telesnih sokovih. Sprošča se silicijska kislina, ki draži tkivo v pljučih, tkivo pa se brani a tem, da dela od presnega zrna do graha velike vozčke ter s tem manjša površino pljuč, s katero dihamo.

ZNANKI BOLEZNI

V začetku, ko je bolezen še v razvoju, ni nobenih znakov. Pozneje imamo občutek tesnobe in zbadanja v prsih, pri naporu nastanejo težave z dihanjem. Dihanje se pojačuje, tudi pri mirovanju imamo občutek, da težko dihamo. Kašelj, ki je bil spočetka je jutranji, postane vse bolj pogost, pojavlja se čvrt, žilav izpljuvek. Appetit izginja, bolnik hujša. Med tem časom slabi srce, pojavlja se modrica na sluznicah, utrip je labilen, otečeno jetra, pojavijo se vsi znaki zastojnega pljučnega katarja. Končno nastopi smrt zaradi oslabelosti srca in dihanja.

KAKO PREPREČUJEMO SILIKOZO?

Nujno je, da rentgensko pregledujemo vse osebe, ki imajo opravka s kremenčevim peskom ali prahom, in to večkrat na leto. Ob najmanjšem sumu o tej bolezni je treba take osebe odstraniti z nevarnega mesta in jih zaposliti tam, kjer ni nevarnosti. Delo naj bo v mokrem, če pa narava dela zahteva drugače, morajo osebe pri delu nositi maske in uporabljati tudi druga zaščitna sredstva. Nične, ki ima kakršnen koli proces na pljučih, ne sme biti zaposlen pri delu s kremenom. Dostop k vsem suhim mestom, kjer je kremenčev pesek ali prah, mora biti prepovedan. Odplake kremenčevega peska ali prahu ne smejo v vodo, ki se uporablja za kopanje ali pa za pitje in kuho.

ALI DELUJE KREMENČEV PESEK ŠE KAKO DRUGAČE?

Kremenčev pesek je oster. Njegovi robovi morejo napraviti, na sluznicah in na koži majhne ranice, ki se rade vnamejo. Nevaren je za oči, nos in spolnič. Predvsem pri kopanju. More pa povzročiti tudi spremembe, podobne tistim na pljučih. Pri občutljivih ljudeh lahko povzroča na koži vnetne spremembe alergične narave, ki jim pravimo ekcemi.

ALI JE PRI NAS NEVARNOST ZA TO BOLEZNI?

Predvsem so nevarni rudniki kremenčevega peska, ki se prae. Prav tako so nevarni drugi stidniki, kjer so aloji kremenčevi peskom ali prahom kakšno telesno spremembo, naj gre na rentgenski pregled, da ugotovijo stanje njegovih pljuč, kajti če se bolezen razvija, je lahko že prepozno.

Dr. Bože Oblak

DELO IN VARNOST

Mnoga naša podjetja še ne poznajo koristnega mesečnika z zgornjim naslovom, ki ga izdaja Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS v Ljubljani (Parnova 33, letna naročnina 420 din). Pravskar je zavod izdal 3., 4. in 5. številko, ki obdelujejo vprašanja s področja organizacije dela, varnosti pri delu in psihologije dela. Tako je v 3. številki govora o skladnosti v prizadevanju za višjo proizvodnost. Zanimivo je razpravljano o ocenjevanju oseb kot plačni osnovi, posebno pozornost pa vzbula članek dr. Dušana Reje »O boleznih odgovornih ali »Menažerski bolezni«. Zanimivo je poročilo s 1. posve-

Planinsko društvo v Novem mestu je v nedeljo 7. junija po dolgem času zopet organiziralo izlet na Gorjance. Priglasilo se je za dva avtomobila planincev oz. prijateljev narave, toda še več bi jih bilo šlo, če se ne bi moral odločiti in ustrežljivi šofer tako strogo ravnati po predpisih. Varno in previdno je dvakrat pripeljal do »Tovarne« proti večeru pa je zopet od sonca ožgane in pomlajene planince previdno zlezel na Glavnem trgu v Novem mestu.

Pri tovarni so se skupine izletnikov razdelile. Največ jih je šlo naravnost k Gospodični po novi poti mimo Glažarjevega grabna čez čudovito lepe senožeti, kjer se oko ne more nagledati prekrasnih kukavic, ki druga z drugo tekmujejo s pestrimi barvami in nenavadnimi oblikami. Pomladanski svišč (encljan) je s svojo očarljivo modrino planince popolnoma očaral. Koliko rok se je neprestano stegovalo po teh modrih safirjih, pa so se vendar držale, da niso preved trgate, češ naj še drugo uživajo.

Po gozdovih nad potokom in Glažarjevem grabnu so ptice pevke kar tekmovaly v petju, tako da se starejši planinci par ni mogel zediti, katere ptičje lepše pojejo. Nazadnje sta soglasno ugotovila, da se zliava vse raznoliko prepevanje, žvrgolenje in žvižganje s šumenjem bukovih krošenj in

Gorjanci kličejo

žuborenjem poskakajočega potoka v harmonijo naših planinskih lepot, v harmonijo, ki ugaša zvenenje misli in čustev planincev, tako da se ljubitelji narave otrejajo vseh težav in srbati in se stapljajo kot sestavni del narave z njo v nerazdružno celoto.

Druga skupina si je izbrala dolgo pot: na Maličev vrh, na Trdinov vrh, pa čez Konja h Gospodični. To je bila delovna skupina odbornikov PD - markacistov. Stari navdušeni planinski asi - markacisti so uvažali v delo narasčajnice - markaciste. Ko smo se vračali po poti, ki drži z Maličevega krša, smo že hodili po lepo in razločno markirani poti, kjer je posebej vidno označen tudi dober studenček, ki vabi planince, da se odpodijojo in okrepičajo.

Ko sem pred domom pri Gospodični udobno sedel v ležalniku, so začeli prihajati planinci, ki jih je do Tovarne peljal avto dve uri za nami. Bila je zelo razveseljiva sluka: prihajali so nasmejani, nič trdnih ljubitelji narave, nekateri stari nad 70 let, bilo je pa tudi veliko mladih in celo otroci, stari 3 in leta so bili med njimi. Posebno pozornost je vzbudila štiričlanska družina: oče,

Planinska kočna Vinka Padersišča nudi turistu prijeten oddih

ravi. Vsem dosedanjim in bodočim šoferjem in zlasti motoristom, ki se kar naprej mao. Zijo, še posebej priporočamo, da si svoje vroče kri ohladijo in prenapete živce umirijo in zdravje utrdijo v Gorjancih. Mladina, če hoče ostati zdrava in gibčna, krepka in odpora na pojdj v goré, spoznavaj in uživaj lepote Gorjanecv in drugih naših goral.

Podčrtati je treba, da nima ravnj. Vsem dosedanjim in bodočim šoferjem in zlasti motoristom, ki se kar naprej mao. Zijo, še posebej priporočamo, da si svoje vroče kri ohladijo in prenapete živce umirijo in zdravje utrdijo v Gorjancih. Mladina, če hoče ostati zdrava in gibčna, krepka in odpora na pojdj v goré, spoznavaj in uživaj lepote Gorjanecv in drugih naših goral.

Planinska kočna Vinka Padersišča nudi turistu prijeten oddih

Planinska kočna Vinka Padersišča nudi turistu prijeten oddih

Planinska kočna Vinka Padersišča nudi turistu prijeten oddih. Podčrtati je treba, da nima ravnj. Vsem dosedanjim in bodočim šoferjem in zlasti motoristom, ki se kar naprej mao. Zijo, še posebej priporočamo, da si svoje vroče kri ohladijo in prenapete živce umirijo in zdravje utrdijo v Gorjancih. Mladina, če hoče ostati zdrava in gibčna, krepka in odpora na pojdj v goré, spoznavaj in uživaj lepote Gorjanecv in drugih naših goral.

Planinska kočna Vinka Padersišča nudi turistu prijeten oddih

Ing. I. Z-c.

Poživimo dramatsko dejavnost Dogodek na novomeškem odru

S seje dramatskega sosveta pri okrajni zvezi Svoboda in prosvetnih društev

Na seji sekretariata Sveta Svoboda in prosvetnih društev novomeškega okraja je bilo sklenjeno, da se izvolijo sosveti za posamezne sekcije dela v društvih (dramatika, lutke, folklor itd.). Brez dvoma je dramatski svet eden najvažnejših. Na prvi seji tega sosveta dne 20. maja so bili sprejeti nekateri sklepi, ki bodo poživili dramatsko dejavnost v okraju.

Septembra bo okrajni tečaj za šminkanje

Sosvet je tudi sklenil, da se takoj v septembru priredi za

Izidor Mole: Dolenjski motiv

bor novomeškega gledališča na svoji repertoarni seji za prihodnjo sezono se določilo med osmimi deli tri tuka, ki jih bo drugo sezono predvidoma naštudiral za gostovanja. To so: »Dnevnik Ane Frank« (Goodrich-Hackett), »Ana Christie« (O'Neill, iz letošnje sezone), »Vroča kri« (Patrick) in po možnosti še Millerjevo »Smrt trgoveškega potnika«.

Hvaležno delo dramatskih sekcij so tudi literarni večeri, kjer lahko sodelujejo igralci, recitatorji itd. Morda bi bilo dobro, da bi društvo z dobro pripravljenimi literarnimi večerom gostovalo tudi drugod. Cankarjev večer je letos v Novem mestu lepo uspel; zato bi bilo prav, da bi s podobnimi večeri društvo gostovalo drugje. Poskusimo s (O'Neill, iz letošnje sezone), »Vroča kri« (Patrick) in po možnosti še Millerjevo »Smrt trgoveškega potnika«.

svoj proračun razbije na posamezne dejavnosti. Brez narčne in sistematičnega dela ne gre nikjer, najmanj pa pri gledališču. Sosvet bi moral vsaj enkrat na leto pripraviti proračun, s kakšno vsoto lahko razpolaga, in v danih možnostih lahko pomaga organizira, svetuje, kjer koli je potrebno. Dejstvo je, da je dramatska dejavnost ena najvažnejših kulturnih panog na našem področju in mora zato dobiti vsaj podpora tudi pri okrajnem Svetu Svoboda in prosvetnih društev, čigar organ pravzaprav je.

To je nekakšna naloga Sosveta v prihodnji sezoni. Gre torej za to, da se določijo konkretne naloge in te naj se izvršijo. Isto pravilo naj vodi odbore občinskih svetov Svoboda, ki naj ne pripravljajo nemogočih načrtov, ki pa jih ne morejo uresničiti bodisi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ali pa zaradi kadra. Vsekakor je treba plačila finančna sredstva občinskih svetov pravilno in pametno izkoristiti, da bodo posamezna društva, ki ponekod živijo ali pa so samo na papirju, polno zaživila, in se bo kvaliteta tudi dejanske pokazala.

Prof. Tone Trdan

Dramatska družba PD Dušan Jerab se je s tem delom postavila spet v višino najboljših amat. gled. v Sloveniji. Nekatero vlogo so bile podane tako prečljivo in s tako globoko živeto igro, da bi bili njihovi nosilci odlični poklicni igralci. Teža igre je bila na čolnarju Christu, ki ga je zaigral Riko Urh v svoji doslej najboljši podani vlogi. Odlični v maski, spročen v kretnjah, kulturno v glasu, ki ga v svojem občnem registru (znanj bi ga zvaljali marsikaj dober poklicni igralce) suvereno obvlada, je postal čolnarja premoževnega baroka tako prepričljivo resnična, da je gledalce moral začutili vzdušje življenja teh malih, zanemarnjenih mornarjev — premoževnih.

Chrisova hči Ana je vloga, ki zahteva ruširano igralko. Mira Lutmanova jo je podala tako kot bi jo nobena druga igralka v Novem mestu — in vendar bi pričakoval od nje še več. Pozna se ji priložen talent, ki ji dostikrat podzavestno narekuje pravičen način igranja. In pa v taki briljantni vlini vztrajala vse igro. Svoje, sem že omenil, da bi se ob resnem študiju dramatike lahko razvila v odlično igralko; to je v interpretaciji Anje ponovno dokazano.

od kvalitete dela; lahko pa se za posamezne nosilce podelita dve nagradi po 10.000 din.

3. Dela za nagraditev mora kulturnoprosvetni delavec predložiti Svetu Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto do 15. junija, SSPD pa si pridrži pravico, da nagradi objavljeno delo, čeprav ni bilo predloženo.
4. Pravico predložit delo za nagrado imajo vsi kulturnoprosvetni delavci v novomeškem okraju in to delo ne glede na njih vsebino ali motiv, ostali izven novomeškega okraja pa lahko predložijo samo dela, ki obravnavajo snov ali motiv iz Dolenjske.
5. Ako ni v kakšni panogi primeren del, se nagrada za to leto ne podeli.
6. Pri SSPD se osnuje komisija za pregled del, ki bo SSPD predlagala poimensko nagraditev; dokončni sklep bo sprejel SSPD.
7. Nagrade bodo razdeljene vsako leto na dan Trdinove smrti, prvič pa 14. julija 1934.

la, hkrati pa seveda lahko ugotavljamo, da ji delo v dvojnem poklicu (nameštanka v uradu in mati) znanstveno ne dopušta temeljitega študija dramske umetnosti, v kateri bi se prav verjetno lahko uveljavila kot prava igralka-umetnica.

Kurjač Mat Frenka Košeleta, tretji glavni igralec drame, je nastopal sproščeno kot smo ga že navajali, vendar zdravstveno nerazpoložen, kar je motilo njega samega in soigralce v skupni igri. V poznejših prizajah bo njegova ubranost v igri prav gotovo večja, njegova vloga pa bolj prepričljiva. Lenča Knafličeva se razvila v dobro karakterno igralko, kar je pokazala v vlogi Mary in bo za režiserja vedno dragocena mož. Natakinja je podal Franc Stirn znanstveno, kaže pa voljo in ko se bo sprostila v igranju, bo prav uporaben za razne vloge. Jarc in Zabkar sta bila v svoji pojavi res prava mornarja. Drugi je sicer malo motil v nenaravno izgovorjavu, medtem ko je prvi zlasti ugajal s povsem sproščeno igro.

POŠLJITE PREDLOGE!

It. Tudi o tem je sosvet razpravljaj.

Brez financ seveda ne bo šlo

Sosvet je razpravljaj tudi o finančnih možnostih občinskih svetov. Soglasno je sprejel sklep, da naj se v proračunu okrajne Zveze Svoboda in prosvetnih društev določi večja vsota za poživitev dramatske dejavnosti v okraju. Prva naloga odbora Zveze bi bila, da

Svet Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto bo 14. junija četrti podelil Trdinovo nagrado. Komisija pri svetu Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto je že prejela nekaj predlogov za podelitev nagrade. Da bo izbira večja, naj pošljijo predloge društva v novomeškem okraju predloge za podelitev nagrade v smislu Pravinik in tudi posamezniki izven novomeškega okraja, ki imajo pojoke za prejem Trdinove nagrade. Predlogi naj bodo dostavljeni najkasneje do 6. julija 1934 na naslov: Svet Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto. Ker pa ni pravinik za podelitev Trdinove nagrade (objavljen v Dolenjski prosveti) vsem dostopen, ga tu ponovno objavljamo.

slovenskega pisatelja Janeza Trdinca, ki je večji del svojega življenja posvetil proučevanju Dolenjske in ji v svojih delih postavlja trajen spomenik, osnuje Svet Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto TRDINOVO NAGRADO, ki se bo podeljevala vsako leto na dan pisateljeve smrti.

1. Trdinova nagrada je namenjena kulturnoprosvetnim delavcem za poživitev znanstvene in umetniške življenja v novomeškem okraju.
2. Trdinova nagrada znaša 10.000 din in se razdeli na pet enakovrednih delov za literarno, likovno, pedagoško, znanstveno delo in za reprodukcijo ljudskoprosvetno dejavnosti. Del nagrade znaša lahko največ 20.000 din, najmanj pa 10.000 din, to je odvisno

Vest iz novomeškega gledališča

Igralec novomeškega gledališča Riko Urh, ki je odlično odigral vlogo starega mornarja v Ani Christi, je uspešno opravil audicijo v celjskem poklicnem gledališču. K lepemu uspehu mu znanci in prijatelji iskreno čestitamo!

V Karlovcu so igrali Cankarja

Domačin in tužim delom v letošnjem repertoarju Karlovskega gledališča se je v zadnjem

Pozdrav rojakom v Clevelandu

15. junija sta obiskala uredništvo našega lista rojaka g. Frank Strumbly z ženo Johano in s sinom. Na obisku sta na domovih svojih bratov in sestri v Suhu krajini ter se prav prijetno počutila v starih krajih. Frank Strumbly je dal prekoptati svoje starše z Dvora na pokopališču pri Sv. Antonu in se nameščencem v Žužemberku in na Dvoru prav lepo zahvaljuje, da so mu šli pri prekoptu pokojnih staršev tako uslužno v Ameriko je odpotoval g. Strumbly prvič leta 1906, njegova žena pa je šla za njim leta 1910. V Clevelandu ima g. Strumbly s sinovi znano gradbeno podjetje. Vsem svojim znancom in prijateljem v Clevelandu pošiljata rojaka Strumbly prav lepe pozdrave, konec tega meseca pa bosta odpotovala domov.

času pridružil se najnovejša premiera farse našega Ivana Cankarja »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Režiral je Mirko Merle, glavne vloge pa so imeli priznani člani Karlovskega gledališča. »Karlovskega gledališča« poročila, da je predstava lepo uspešna in da je slovensko delo dobilo svoje hvaležno občinstvo.

Karlovec in Novo mesto povezujejo že stare, zgodovinske vezi. Dobro bi bilo, če bi te vezi težeje obnovili in organizirali v jeseni gostovanje njihovega gledališča ali pevskega zbora. Tudi naši »Jerebovci« bi

Sola za cementarje

Zelo važno mesto v naši industriji ima industrija cementa, ki zajema 15 tovarn in 7500 delavcev. Kvalificirani kader se je doslej vzajmal le v tovarnah, ker ni bilo posebne šole. Na pobudo Združenja industrije cementa FLRIJ so pa v Zagrebu osnovali moštvaško šolo za cementne delavce. Pouk traja dve leti in učenci dobijo ob koncu naziv: visoko kvalificirani delavec cementne stroke.

Zamisljeno stopam zadnjič po eni novomeški ulici. Nankrat pljusne ne daleč stran curek vode z visokega lesenega mostovzja. Presenečen odkočin in pogledam: mlada žena je v viška vrgla na prostor tik ceste skledo umazane vode, jasno, ker nima odtočnega li-jaka, kajti stanovanje je zaslina. Malo je manjkalo, da nisem dobil polnega pljuska na glavo. Mislim, da kljub pomanjkljivosti takih zasilnih stanovanj, to le ni preveč kulturno.

Mudilo se mi je v službo. Hitrih korakov grem po Sokolski ulici. Korak pa mi zdane, ko se skozi okno lične hiše nankrat pokadi oblaček prahu iz predposteljne pre-

proge. Ko srečno preidem to zapreko, naletim nekaj hiš naprej na drugo. Tu jo pa nisem tako srečno odnesel, ampak sem dobil nekaj drobtinč kulturnega strepanja prepreg na glavo.

Tudi dolenjski vlak je zelo kulturna zadeva. Lepo je poskrbljeno zlasti za čistočo v vagonih: na oknih sledovi dežja, ki je bil pred tedni, po tleh pa tako, da o tem sploh ni govoriti. Če hočeš sesti na klop, jo moraš prej pobrisati, če pa hočeš imeti izmed vseh nekulturnosti vsaj kulturne razgled na bežečo pokrajino, moraš obrisati še okenska stekla na notranji strani, med tem ko ostane zunanja še vedno lisasta. Res smo na do-

lenju, pa vendar: zakaj vse to? Zakaj tako nasprotje na našem dolenjskem vlakcu z vlakci drugih naših pokrajin? Kaj morda Dolenjci ne plačujejo za prevoz iste voznine, kot prebivalci Gorenjske, Stajerske, Primorske? Kaj sta Dolenjska in Bela krajina taki Pepelki, da morata biti vedno le umazani...? Morda bi ne bilo napačno, če bi se o tem malo bolj na široko pogovorili.

Kratka reklama

Za neko glasbeno varietejsko revijo v Parizu je bila na lepškinih tale učinkovita reklama: »Pridite! Videli boste petdeset lepotic in petindvajset kostumov!«

Svetla in uspešna pot

Ob 50-letnici ustanovitve telovadnega društva v Metliki

kakor tudi na sokolskih zletih in nastopih v Ljubljani, Novem mestu in drugod. Veliki okrožni zlet, ki naj bi bil v avgustu 1914 v Metliki, pa je preprečila prva svetovna vojna.

Po razpadu Avstrije so metliški Sokoli pričeli zbirati ostanke telovadnega orodja; treba pa je bilo tudi popraviti telovadnico, v kateri so bili med vojno nastanjeni vojni ujetniki, nekaj časa pa je služila tudi za vojašnico domačim strelcem. Prvi občni zbor po vojni je bil v januarju 1918, v upravni odbor pa so bili izvoljeni: za starosta Doko Makar, za podstarosta Zdravko Novak, za načelnika Anton Okorn, za načelnico pa Amalija Gruber. Članstvo se je naglo množilo, zlasti številni je bil naraščaj.

Leta 1922 je društvo ob 15-letnici svojega obstoja razvilo članski in naraščajski prepri, in sicer so prvega izvezle metliške Sokolice same pod vodstvom kumice Vilme Sirkove, drugega pa je poklonilo naraščajnikom Belokranjsko učiteljsko društvo (izvezlo se ga učiteljice pod vodstvom Marice Zornove). Načrte za oba praporta je izdelal Božo Račič. Prva

praporčastka sta bila Ivan Drobnič in Julij Kopinčič.

V tem letu in v naslednjih letih se je društvo z močnim zastopstvom udeležilo sokolskih zletov v Ljubljani, Novem mestu, Mariboru, nato spet v Novem mestu, Karlovcu, Zagrebu, Splitu in še nastopov v različnih drugih krajih.

Leta 1932 je bila v Podzemlju ustanovljena sokolska četa, ki je postala sestavni del metliškega Sokola.

To leto je bila sokolska župa Karlovec razdeljena na štiri okrožja, od katerih je belokranjsko okrožje obsegalo Metliko in Črnomelj. Sedež okrožja je bil v Metliki; načelnik okrožja je postal Nace Hočevar, načelnica pa Vera Malenčičeva iz Črnomlja.

V juniju 1932 je društvo praznovalo 25-letnico svoje ustanovitve in so se svestno udeležili vsa sokolska društva Karlovske župe.

V novembru istega leta so pa metliški Sokoli svečano praznovali Ganglovo 60-letnico.

Vse to leto in naslednja leta, ko so se metliki naselili s svojimi

lova, Marica Weissova-Zupantičeva in druge.

Leta 1941 so se po vdoru okupatorjev mnogi metliški Sokoli pridruživši Osvobodilni fronti, še močnejše pa je postalo to gibanje naslednje leto. Ob koncu leta 1943 je bila še večina metliških Sokolov v partizanskih odredih in brigadah. 28 članov in članice domačega društva je dalo svoja življenja v narodno-osvobodilnem boju oziroma so padli kot žrtve fašističnega nasilja. Njihova imena so vklešana na spominski plošči v veži telovadnega doma in nas bodo vedno spominjala njih svetlih žrtev.

Takoj po vojni je bilo v Metliki osnovano Fizikolturno društvo »Belokranjec«, ki se je kasneje v skladu z ostalimi društvi preimenovalo v Društvo za telesno vzgojo Partizan. Predsedniki tega telovadnega društva so bili od osvoboditve dalje Ciril Brajkovič, Ignac Hočevar, Julij Kopinčič, danes pa društvu predseduje Božidar Flašman.

Telesnovzgojno društvo Partizan v Metliki je imelo v letu 1966 nad 100 članov, ob letošnjem jubileju pa se bodo brez dvoma vključili v njegove vrste poleg mladine tudi mnogi starejši telovadci, ki so doslej stali ob strani.

Naj bo pot tega najstarejšega telovadnega društva v Beli krajini tudi v prihodnje svetla in polna uspehov!

Prvi telovadci v Metliki leta 1907.

Številnim sokolskim društvom, ki so se po letu 1905, to je po ustanovitvi »Slovenske Sokolske zveze« pričela ustanovljati na slovenskem ozemlju, se je 29. maja 1907 pridruživši tudi telovadno društvo »Belokranjski Sokol« v Metliki. Bilo je prvo telovadno društvo v Beli krajini, ki je okrog sebe združilo prve Belokranjce — telovadce. Ti so bili: Karel Fux, Anton Okorn, Leopold Knafelj, Ziga Hanzelj, Ivan Trumpuš, Milan Melkar, Jože Cesar, Viktor Welib, Ciril Prus, Doko Makar, Lojze Gabrovšek, Robert Zalokar, Anton Graber, Viktor Kolletnik, Oto Kopinčič, Sekula Zedevič in še nekateri.

Osnovani je bil tudi ženski osek, ki so ga sestavljale Pavla in Tina Gruber, Zofija in Zinka Keber, Anica Orlič, Alojzija in Ivanka Majzelj, Karolina Paškar, Pavla Skof, Justina Jareb, Justina Volk, Marija Kempare, Ivanka in Ana Koba in Pepca Ogulin.

Novo društvo je sprva imelo svojo telovadnico v gradu, že naslednje leto pa je uravni odbor I. Dolenjske posejilnice preuredil v telovadnico stari cvetličnik na grajskem vrtu. Iz te telovadnice, ki je za celotni tri desetletja postala središče telesnovzgojnega življenja v Metliki, pa so izšli mnogi telovadci, ki so se krepijo uveljavili tudi na mednarodnih nastopih v inozemstvu, od koder so prinesli vrsto diplom in pohval. Naj omenimo tu Karla Fuksa, Neoloida Rajmerja, Antona Okor-

PRED I. FESTIVALOM telesne kulture v Sloveniji

Praznovanje letošnjega dneva mladosti je v Sloveniji najožje povezano z drugo veliko mladinsko prireditvijo — s I. festivalom slovenske telesne kulture, ki bo združil teden junija v Ljubljani. To bo edinstvena prireditev, kakršne pri nas doslej še nismo imeli, to bo prikaz množičnih in kvalitativno naše telesne kulture. Pripadniki Partizana, športniki najrazličnejših panog, strelici, taborniki, planinci in gasilci bodo tokrat nastopili z ramo ob rami. Vsi ti z različnimi sredstvi skrbijo za vzgojo mladega rodu.

Festival ima namen prikazati enoten pomen in važnost vseh telesno kulturnih organizacij za ustvarjanje naše nove, višje telesne kulture. Festival bo združil v skupni nastop vse telesnokulturne organizacije in dal mnogo zdravih pobud za bodoče nove organizacijske oblike v naši telesni kulturi.

Po društvi, klubih, okrajnih in republiških forumih se te dni s pospešeno naglico pripravljajo za prireditve, ki bo res največja po osvoboditvi, kajti doslej je samo v partizanskih društvih po Sloveniji prijavljenih preko 17.000 udeležencev, realno število nastopajočih pa se bo po zadnjih cenitvah gibalo okoli 20.000. To je že kar lepa številka, zato so nujne obsežne in temeljite priprave. — Tudi stroški ne bodo majhni, vendar se tokrat stremi za tem, da ne bi vseh stroškov poravnala skupnost, ampak tudi udeleženci sami. Zveza in okrajni forumi bodo prispevali k stroškom vsebine, razen tega pa bo tudi cena dnevnega obroka hrane in prenočišča zelo nizka, vsega skupaj 150 dinarjev. Del sredstev za hrano bodo morala priskrbeti društva oziroma posamezniki sami, zato morda ne bi bilo odveč, kakšne akcije za zbiranje sredstev.

No, menda že vsak pozna spored festivalskih prireditev. Te bodo pretežno v zadnjem tednu junija, krona festivala pa bo GLAVNI NASTOP V NEDELJO 30. JUNIJA, na katerem bo nastopilo na tisoče telovadcev iz vseh društev Partizana Slovenije. Tu bo seveda poskrbljeno tudi za kvalitetne točke naših najboljših otrodnih telovadcev, tu bomo videli elito slovenskih atletov in kolešarjev, razen tega pa bodo prav gotovo zanimivi nastopi gasilcev, pripadnikov JLA in vojne mornarice. Toliko o glavni prireditvi.

Ostale prireditve, na katerih sodeluje Partizan, bodo v petek in soboto 28. in 29. junija. Pripadniki Partizana se bodo pomerili za naslove republiških prvakov v ATLETIKI, ODBOJKI, KOSARKI, MALEM ROKOMETU, NOGOMETU, NAMIZNEM TENISU, STRELJANJU, KOLESARJENJU, V LJUDSKEM MNOGOBOJU in v MNOGOBOJU V VAJAH NA ORODJU.

Kaj pa športne prireditve? Teh bo precej in tudi kvalitetne bodo. — V petek 21. junija bo TENIŠKI TROBOJ med reprezentancami Slovenije, Hrvatske in Vojvodine, v soboto bo KOLESARSKA KRITERIJSKA DIRKA OKOLI TABORA, dvoboj Ljubljana — Dunaj v DVIGANJU UTEŽI in ČETVERBOJ KEGLAJCEV — Ljubljana — Bratislava; Sarajevo; Dresden. V nedeljo je na sporedu kar deset prireditev. Najštevnejše: KEGLJASKI TURNIR, TEKMOVANJE BALINARJEV, MOSTVNE TURNIR V SABLJANJU, MOTORNE DIRKE, SMUČARSKA TEKMA NA VRŠČU, ROKOMETNA TEKMA LJUBLJANA — Zagreb, ODBOJKARSKI DVOBOJ SLOVENIJA; BOSNA IN HERCEGOVINA, nogometno srečanje reprezentance Ljubljane in Brna itd.

V ponedeljek bo VEČER JUDA, v torek bodo ljubitelji ODBOJKE in KOSARKE lahko prisostvovali dveh kvalitetnih mednarodnim turnirjem, v sredo bo ROKOBORBA (BiH; Slovenija), v četrtek pa zanimivo srečanje reprezentance Slovenije in Madžarske B V ATLETIKI. V petek se bodo pomerili POTALKARJI Srbije in Slovenije, v soboto pa KVALIFIKACIJE.

Kako je s pripravami v novomeškem okraju? Teže za daljša tečaja, vodi pa jih okrajna zveza Partizana. Prvo število udeležencev iz novomeškega okraja se je gibalo okoli 900 ali 1000, vendar pa bo po vsej verjetnosti to število manjše, predvsem zaradi nedavnega zleta v Bihač, ki ni bil majhna obremenitev tako za društva kot za okrajno zvezo Partizana. Dve tako veliki prireditvi v razdobju enega meseca (razen tega je tik pred nami še Gimnazista v Zagrebu) zahtevajo veliko sredstev, teh pa ni nikdar dovolj. Zato bo število udeležencev v veliki meri odvisno od iznajdljivosti društev in posameznikov, da ne bodo vedno čakali samo na široko odprto malho skupnosti, ampak, da si bodo sami morali priskrbeti vsaj nekaj sredstev.

F. M.

Putnik Slovenija obvešča:

EXPRESNA AVTOBUSNA PROGA Ljubljana — Zagreb — Beograd

1	2	1	2
5:30	13:00	Ljubljana	19:30
6:50	14:40	Novo mesto	17:45
8:30	16:35	Zagreb	15:00
			22:00
			Beograd

Proga št. 2 vozi vsak delavnik, proga št. 3 vozi vsak dan. Na Dolenjskem imajo avtobusi naslednje vmesne postaje: Trebnje, Sentjerne, Kostanjevica, Mraševo, Podbočje, Čerkva, Krška vas in Gled. Avtobusna postaja v Novem mestu pred hotelom METROPOL.

Za hitro in udobno potovanje do Ljubljane, Zagreba ali Beograda uporabljajte ekspresne avtobusne proge PUTNIKA SLOVENIJA.

POTUITE S PUTNIKOM SLOVENIJA!

Mladinsko zborovanje na Dvoru

V okviru proslav in prireditev za Teden mladosti je bilo v nedeljo 9. junija na Dvoru zborovanje mladine žužemberške občine. Sodelovalo je vseh 9 aktivov, v katerih je približno 300 članov.

Dopoldne je bilo posvetovanje sekretariatov osnovnih organizacij LMS. Pomenili so se o dosežanjem delu in sestavili načrt bodočih nalog. Predvsem bodo skrbeli za utrjevanje in ustanovitev novih aktivov mladih združencev. Takšna aktivna sodelovanja v žužemberki in na Dvoru, a ju bo treba še poživiti.

Dopoldne je mladina tekmovala. V odbojki so se najprej pomerili Dvorjani z Žužemberčani; tečno zmago so odnesli Žužemberčani. Nato so z zletnimi vajami nastopili mladinci Partizana iz Žužemberka. Vsi aktivisti so tudi tekmovali v streljanju z zračno puško, pri čemer so bili najboljši mladinci z Dvora. Po tekmovanju je bila prosta za bava.

MK

Izkoriščanje melioriranih zemljišč

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je sprejel osnutek zakona o ureditvi in izkoriščanju melioriranih zemljišč na melioriranih območjih. Osnutek določa, da je treba takšna zemljišča, ki so bila meliorirana z družbenimi sredstvi, vzdrževati in izkoriščati tako, da bo opravljena melioracija dosegla svoj namen.

Samo člani Prešernove družbe dobe za 500 din 7 knjig

Objava Višje šole za telesno vzgojo

Uprava Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani sporoča vsem kandidatom, ki se nameravajo v študijskem letu 1957/58 vpisati v I. letnik naslednje:

Dne 28. septembra ob 9. uri dop. morajo kandidati priti na zdravniški pregled v prostore šole na Taboru št. 13.

Dne 21. septembra ob 8. uri zjutraj se prične prav tako na Taboru št. 13 sprejemni izpiti, na katerih morajo kandidati dokazati osnovne psihofizične sposobnosti za študij. Izpiti obsegajo: tek na 100 m, tek na 1000 m (za ženske 500 m), skok v višino, suvanje krogle 7,25 kg (za ženske 3 kg), poljubno vajo na bradli (za ženske na dvojnišinski bradli), presek čez konja oziroma koro, plezanje po vrvi, spretnost v obvladnji krogle in plavanje.

Komisija bo predlagala sprejem v šolo na podlagi splošne ocene kandidatove zmožljivosti.

Uprava Višje šole za telesno vzgojo pravi vsi kandidati in kandidatke, ki se nameravajo vpisati, da se takoj z dopisnic javijo na upravo šole — Ljubljana, Tabor 13.

III. razred mladinci (vrste): 1. Partizan Novo mesto, 394,00 točk ali 39,4%.
Posamezniki: 1. Koprivnik Brno 64,3 točke, 2. Jarc Dušan 64,4 točke, 3. Pavlin Slavko 64,00 točke, 4. Partizan Trebnje, 73,00 točk.

IV. razred — mladinci: 1. Partizan Trebnje I. 325,80 točk (89,00%), 2. Partizan Novo mesto 248,00 točk (63,26%), 3. Partizan Trebnje II. 292,00 točk (83,19%).
Posamezniki: 1. Slak Marjan, Partizan Trebnje, 82,00 točk, 2. Bukovec Ivan, Partizan Trebnje, 57,00 točk, 3. He Metod, Partizan Trebnje 51,90 točk.

V IV. razredu mladinci je nastopila le vrsta iz Mirne peči in dosegla prav lep povpreček: 399,80 točk ali 94,7%. To se vidi tudi iz izenačenosti tekmovalcev:

1. Gašperič Tomica 46,3 točk, 2. Hude Jelka, 42,2 točk, 3. Šiklo Tončka, 47,8 točk.

Mnogoboj v vajah na orodju:

I. razred za mladince (posamezniki): 1. Bavdek Miro, Partizan Novo mesto, 105,3 točke (98,5%).
II. razred člani (posamezniki): 1. Petelin Milan, Partizan Novo mesto, 99,3 točke (89,9%).
III. razred člani (posamezniki): 1. Vidmar Alojz, Partizan Novo mesto, 53,7 točke (78,8%), 2. Kavšek Alojz, Partizan Novo mesto, 51,7 točke (73,8%).

Najboljši so bili naslednji: moški 100 m: Vidmar in Zure 11,8; 1500 m: Lah 4:30,2; višina: Potrč 177; krogla: Potrč 11,38.

ZENSKE: 60 m: Ahacil 8,8; 600 metrov: Goršič 1:46,8; višina: Kotronik 158 cm; krogla: Kotronik 4,51 m.

Izven programa so bili naslednji najboljši: palica: Bavdek 3 m (tridesetletni rekord); daljina: Bavdek 6,26 m; 400 m: Grmčič (Trebnje) 56,2; troskok: Gobjelčič Alojz 12,50 m (odlični rezultati za mladinske mladince in obenem nov društveni rekord); krogla: Zagar 46,90 m.

J. G.

Koncert na Vršnih selih

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Briljan priredi na Vršnih selih v združenem domu pevski koncert mešanega, ženskega in moškega zbora v nedeljo 23. junija ob 15. uri popoldne.

Namiznoteniška trojka Studenjskega kluba (od leve proti desni): Mikec, Medič, Picek

je na študentskem prvenstvu Slovenije v Ljubljani osvojila kar dva pokala

DOLENSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 19. junija — Julijana Četnik, 20. junija — Nedžad Peček, 21. junija — Alojz Sobotič, 22. junija — Ahac Nedelja, 23. junija — Kresnica Ponedeljek, 24. junija — Janez Torex, 25. junija — Hinko

SONCE: 21. junija vzhaja ob 4:11 in zahaja ob 19:56. Dan je 401 15 ur in 45 minut.

LUNA: 20. junija ob 11:22 zadnji krater.

KINO

»KRKA« — Novo mesto: ob 21. do 24. junija ruski barvni film »MERIKANE«.

DOM JLA — Novo mesto: ob 19. do 21. junija: ameriški barvni film »PLAMENI OPOLDNE«. — Od 22. do 26. junija: ameriški barvni kinemascope film »MIL-HAIL STROGOV«.

»JADRAN« — Kofejevo: ob 21. do 23. junija: ameriški film »BOB NI PREKO REKE«.

CRNOMELJ: 21. in 23. junija: angleški film: »ZENA NA LADJI«.

METLIKA: 19. junija: švedski film: »SAMO MATI«. 22. in 23. junija: ameriški film: »SKRIVNOSTI ZAPUSCENEGA VRTA«.

KOSTANJEVICA: 19. junija: francoski film: »OTHELLO«. 23. junija: ameriški film »SNEG NA KILIMANDZARU«.

ZUZEMBERK: 23. junija: jugoslovanski film: »SKALNA OZBORJA«.

DOL. TOPLICE: 19. junija: francoski film: »PREPOVEDANI SAD«. 23. in 24. junija: ameriški barvni film: »NORO POČETJE«.

»VRAZA«: 21. in 23. junija: ameriški film: »DARILNA NA VRVICI«.

TREBNJE: 22. in 23. junija: angleški film: »BERLINSKA ZGODBA«.

SENTJERNE: 22. in 23. junija: ameriški film: »HCERKA BELLE STAR«.

MOKRONOG: 22. in 23. 6. madžarski barvni film »LILJOMFI«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO predvaja ameriški barvni film »Melba« v četrtek 27. junija, ob 20:30 na Vršnih selih; v petek 28. junija ob 20:30 na Malem Stalniku; v soboto 29. junija ob 20:30 v Stopičah; v nedeljo 30. junija ob 15. uri v Sentovrencu in ob 19. uri v Mirni peči.

GLEDALIŠČE

GLEDALIŠČE V NOVM MESTU Četrtek, 20. junija ob 20. uri: Omenja Ana. Črnot. Gostovanje na Delavskem odru v Ljubljani.

MALOGLASJE

V TOREK 11. 4. JE BILA okoli devetih izjubljena cigaretna doza z denarjem od Mirkarne do mostu v Novem mestu. Najbolje vrstne naj so proči naša Bicača vrst Postaji LM v Novem mestu.

PRODAM HISO z malim posevkom, vinogradom in njivami v Semiču. Polizve se v čevljarni.

BLAGAJNICKARJO, mlajšo moč, sprejme NOVOTEKS Manufaktura Novo mesto.

OBVESTILA

Občinski odbor Zveze borcev Crnomelj obvešča v borce XIII. proletarske brigade »Bede Konec«, da bo prisjava ob 15. občinski ustanovitvi brigade 2. in 3. novembra 1957 v Zagrebu.

Posivamo vse borce XIII. proletarske brigade, da se čimprej osebno javijo na Občinski odbor ZB Crnomelj. Obvestilo velja za vsa živa na področju občine Crnomelj.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 8. do 15. junija je bilo rojenih 14 dečkov in 19 deklic.

Poročili so se: Košir Emil, oficir in Bežek Jožeta, medicinska sestra, oba iz Novoga mesta; Kužnik Dominik, poljski delavec in Dobindola, in Fortiček Hilda, poselstnikova hči iz Praproč; Hočevar Ivan, oficir iz Kostanjevice in Stefančič Jožeta, uslužbenka iz Orehovca; Medja Jože, krojač iz Strelca in Jesenšek Barbara, učiteljica iz Gorenje vasi; Oklečen Alojz, šofer iz Praproč; Škofca Marija, gospodinjka poselstnikova hči iz Vrh; Stantel Peter, avtomobilist iz Gotne vasi in Rodič Dragica, tkalica iz Čestnjic; Satek Franč, delavec iz Dol, Suhadola in Kovčič Jožeta, poseb. hči iz Leskova.

Umrlj so: Perič Marijana, gospodinja, 62 let, iz Novoga mesta; Humer Alojz, upokojenec, 65 let, z Vrha pri Senturpetu; Kranj Ana, poljska delavka, 66 let, s Tolsteja; Zupančič Franč, upokojenec, 57 let, iz Gor. Lovčice; Krvavina Magdalena, žena delavca, 54 let, iz Kofejeva; Banč Franc, posestnik, 53 let, s Sutne; Smolč Martin, šolj čevljarja, 5 let, iz Dol, Strahč; Trpinč Frančiška, gospodinja, 68 let, iz Novoga mesta.

Umrlj so: Mikec Marija, gospodinja, 79 let, s Potovrva; Stanjša Jankov, učitelj, 87 let, iz Podgrada.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Fezdur Janko, krojač iz Crnomlja, je padel in si poškodoval desno koleno. Jančič Alojz, krojač iz Skočana, je padel v sircularjem poskodoval tri prste leve roke. Borštinar Alojz, delavec iz Dol, Karteljevega, je padel s koleza in si poškodoval levi komolec in pravo roko. Tudi v sircularju Čuček vasi, je pri seznanju rakete dobil poškodbe na obrazu in rokav. Jakša Ana, žena posestnika iz Črnejsevega, je padla s češnje in si poškodovala levo roko. Anko Ivana, rudarja iz Salke vasi, je povozil voziček s premogom in mu poškodoval desno nogo. Gornik Franc, šofer iz Kofejeva, je v avtomobilu Dvora zdrnil v prepad. Grdenca Ana, hči učitelja, je padla v Dol. Praproč, je sunil nekdo z vilami v desno koleno. Smolčica Janez, posestnik s Sel, so se splašili volj, ga vrtil in mu poškodovali glavo. Mikec Banjšič, uslužbenec iz Kofejeva, je pri seznanju s koleza in si poškodoval obraz in levo roko. Franke Otilija, hči posestnika iz Gor. Vrhljaja, je padla s češnje in si poškodovala levo roko. Zeljak, iz Kofejeva, je povozil voziček iz Meznjaka, je povozil voziček in mu poškodoval desno nogo.

GOTNA VAS

Umrlj so: Mikec Marija, gospodinja, 79 let, s Potovrva; Stanjša Jankov, učitelj, 87 let, iz Podgrada.

IZ NOVOMEŠKEGA NORODNIŠTVA

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Belec Amalija iz Novoga mesta — dekle; Škofca Marija, žena delavca iz dekle; Sotič Amalija iz Zagradca — dekle; Pešič Marijeta iz Novoga mesta — dekle; Brodar Cvetka iz Novoga mesta — dekle; Baznik Marija iz Malega Mraševega — dekle; Kmet Marija iz Mirova — dekle; Hraštar Vida iz Male Bučne vasi — dekle; Kočič Vera iz Briljana — dekle.

ZAHVALE

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu s Podružnico Novo mesto za izplačilo nezgodne zavarovalnice, ki sem jo prejel kot naročnik Dolenjskega lista.

Grandovec Feliks Prešeta 21, p. Dobrnik

Zahvaljujem se DOZ za izplačano zavarovalnino ter nezgodno zavarovanje vsakomur pripravljam.

Košir Franc, Novo mesto

Ob smrti nad vse ljubljenega moža in ženo, Jozefa Kvarda iz Brna na Češkem, se iskreno zahvaljujem za prejete izraze sožalja vsem rojakom iz domovine.

Jozefa Kvarda-Reitz

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Fezdur Janko, krojač iz Crnomlja, je padel in si poškodoval desno koleno. Jančič Alojz, krojač iz Skočana, je padel v sircularjem poskodoval tri prste leve roke. Borštinar Alojz, delavec iz Dol, Karteljevega, je padel s koleza in si poškodoval levi komolec in pravo roko. Tudi v sircularju Čuček vasi, je pri seznanju rakete dobil poškodbe na obrazu in rokav. Jakša Ana, žena posestnika iz Črnejsevega, je padla s češnje in si poškodovala levo roko. Anko Ivana, rudarja iz Salke vasi, je povozil voziček s premogom in mu poškodoval desno nogo. Gornik Franc, šofer iz Kofejeva, je v avtomobilu Dvora zdrnil v prepad. Grdenca Ana, hči učitelja, je padla v Dol. Praproč, je sunil nekdo z vilami v desno koleno. Smolčica Janez, posestnik s Sel, so se splašili volj, ga vrtil in mu poškodovali glavo. Mikec Banjšič, uslužbenec iz Kofejeva, je pri seznanju s koleza in si poškodoval obraz in levo roko. Franke Otilija, hči posestnika iz Gor. Vrhljaja, je padla s češnje in si poškodovala levo roko. Zeljak, iz Kofejeva, je povozil voziček iz Meznjaka, je povozil voziček in mu poškodoval desno nogo.

Lepa prireditev črnomaljskih dijakov

Mladinsko KUD »Matej Bora« na črnomaljski gimnaziji je 1. junija priredilo v Prosvetnem domu prav dobro uspel »Večer narodnih pesmi in plesov«. Spored je bil skrbno pripravljeno, zanimiv in pester, da je obiskovalce lepo presenetil, saj je marsikateri manj pričakovani. Priznati moramo, da je bil spored bolj pester in kratkočasen, kot sporedi raznih gostujočih ansamblov. Večer je tudi pokazal, da lahko v Crnomlju damo kvalitetno prireditev tudi z domačimi močmi.

Na tem večeru so se predstavili folklorna skupina, moški oktet, solisti, recitatorji in instrumentalni kvintet »Veseli fantje«. Folklorna skupina je pod vodstvom dijaka Klobčaverja zaplesala pet plesov (koroški, panonski, gorenjski,

srbski in belokranjski), temperamentno in precej dovršeno. Novostanovljeni oktet se je predstavil prirediteljem: poseben uspeh je požel z Vrčkovno pesmijo Rožmarin. Recitalista sta Jože Petrič (Zupančičeva Sentimentalna romanca) in dijakinja 2. razreda Jana Pleterški, ki je res občudljivo povedala Gregorčičovo Sočo. Kot solisti so nastopili Jana Pleterška, Jožica Tepež, Marta Skubic, Franc Zupančič in France Prešeren. Posebno je ugaljal duet Tepež — Skubic s pesmijo Ko dan se zoznava. Na klavirju je spremljala pesmi Sonja Sasek.

Omeniti moramo še Marjo Brodarčič, ki je ob spremljavi kvinteta »Veseli fantje« zapela dve pesmi. Bila je nagrajena z velikim aplavzom in je m. mala obe pesmi ponoviti.

Ob tej res uspešni prireditvi kulturno-umetniške skupine črnomaljskih gimnazijcev dijakov iskreno čestitam. Vse priznanje mladinski organizaciji na gimnaziji, ki je prireditve organizirala. Črnomaljsčanom pa priporočamo, da bi ob takih nastopih tako napolnili dvorano kot ob gostovanju tujih skupin.

Uprava Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani sporoča vsem kandidatom, ki se nameravajo v študijskem letu 1957/58 vpisati v I. letnik naslednje:

Dne 28. septembra ob 9. uri dop. morajo kandidati priti na zdravniški pregled v prostore šole na Taboru št. 13.

Dne 21. septembra ob 8. uri zjutraj se prične prav tako na Taboru št. 13 sprejemni izpiti, na katerih morajo kandidati dokazati osnovne psihofizične sposobnosti za študij. Izpiti obsegajo: tek na 100 m, tek na 1000 m (za ženske 500 m), skok v višino, suvanje krogle 7,25 kg (za ženske 3 kg), poljubno vajo na bradli (za ženske na dvojnišinski bradli), presek čez konja oziroma koro, plezanje po vrvi, spretnost v obvladnji krogle in plavanje.

Komisija bo predlagala sprejem v šolo na podlagi splošne ocene kandidatove zmožljivosti.

Uprava Višje šole za telesno vzgojo pravi vsi kandidati in kandidatke, ki se nameravajo vpisati, da se takoj z dopisnic javijo na upravo šole — Ljubljana, Tabor 13.

III. razred mladinci (vrste): 1. Partizan Novo mesto, 394,00 točk ali 39,4%.
Posamezniki: 1. Koprivnik Brno 64,3 točke, 2. Jarc Dušan 64,4 točke, 3. Pavlin Slavko 64,00 točke, 4. Partizan Trebnje, 73,00 točk.

IV. razred — mladinci: 1. Partizan Trebnje I. 325,80 točk (89,00%), 2. Partizan Novo mesto 248,00 točk (63,26%), 3. Partizan Trebnje II. 292,00 točk (83,19%).
Posamezniki: 1. Slak Marjan, Partizan Trebnje, 82,00 točk, 2. Bukovec Ivan, Partizan Trebnje, 57,00 točk, 3. He Metod, Partizan Trebnje 51,90 točk.

V IV. razredu mladinci je nastopila le vrsta iz Mirne peči in dosegla prav lep povpreček: 399,80 točk ali 94,7%. To se vidi tudi iz izenačenosti tekmovalcev:

1. Gašperič Tomica 46,3 točk, 2. Hude Jelka, 42,2 točk, 3. Šiklo Tončka, 47,8 točk.

Okrajno prvenstvo v PARTIZANOVEM mnogoboju

Vaja naredi mojstra. To pravilo velja tudi pri telovadbi. Zlasti se to opaža pri najrazličnejših tekmovalnih, ki se potomezski vrste in drugih bora za boljši uspeh za večje število točk in za najvišji povpreček.

Pred odhodom v Ljubljano na prvi slovenski festival telesne kulture je Partizan — okrajna zveza društev za telesno vzgojo Novo mesto v nedeljo izvršila pregled nad tem, kako so se društva za to nad vse pomembno

prireditev pripravila. Tekmovanja so se udeležili tekmovalci iz društev Metlika, Mirna peč, Novo mesto in Trebnje. Vsega je nastopilo 32 tekmovalcev in 33 tekmovalk.

Partizanski mnogoboj: v III. razredu so tekmovalci s precej izenačenimi vrstami mladink z naslednjim uspehom:

1. Partizan Novo mesto, 429,10 točk (97,92%), 2. Partizan Trebnje, 434,00 točk (97,09%), 3. Partizan Metlika, 415,00 točk (83,01%).
Posameznice: 1. Sitar Nataša, Partizan Novo mesto, 77,30 točk, 2. Udovič Marjana, Partizan Novo mesto 75,60 točk, 3. Kresal Slavka, Partizan Trebnje, 73,00 točk.

IV. razred — mladinci: 1. Partizan Trebnje I. 325,80 točk (89,00%), 2. Partizan Novo mesto 248,00 točk (63,26%), 3. Partizan Trebnje II. 292,00 točk (83,19%).
Posamezniki: 1. Slak Marjan, Partizan Trebnje, 82,00 točk, 2. Bukovec Ivan, Partizan Trebnje, 57,00 točk, 3. He Metod, Partizan Trebnje 51,90 točk

